

~~Ms. 1116~~

a.

1

Ingemund Bröms,

Historia

Academical

Dorpatensis

CAROLI DUODECIMI
PRINCIPIS

GLORIOSISSIMI INVICTISSIMIQUE
in rei

memoriam a gratia posteritate
adornatae
Suisque

Si qui futuri, posteris
commendatae

Anno 1708. Perna viae.

L. F. F. L. S.

ATHENAE DORPATENSES

INSTAURATAE

^a
IUSTATO ADOLPHO MAGNO

SUECORUM GOTHORUM

REGIS

RESTAURATAE

^a
CAROLO UNDICESIMO

nec non

REDIVIVAE

PER NAULENSES

AUSPICIO

ISSUQUE CLEMENTISSIMO

Livoniae quae loci propinquitate [et hostium perfidiâ] Moschorum armis [partim inruptivibus cruentissimis inruptionibus crudelitate feritati lanicus partim Polonorum] et Lithuanorum rapinis opportuna semper fuit et exposita [fuit à longinquis retro temporibus] fuit [Livoniae, quae cruentissimis partim Moschorum inruptivibus, partim Polonorum depredationibus et rapinis loci propinquitate et hostium perfidiâ opportuna atq; exposita à longinquis retro temporibus fuit, donec ejecto Sursiferarum dominio, ab utrisq; subjugaretur populis], quominus ex nativâ suâ barbarie, diuturna ferocitate, [saevitia], impietate, superstitione, aliisq; [opprobriis, quae humaniores dedecorant minus gentes vâtiis] incultorum gentium opprobriis eluctaretur, illud obfuisse videtur maxime: quod otio suo et tranquillitati rerum tantum non permitteretur, ut antiquam excutere sibi barbariem fordesq; perpetuas [exuere] potuerit. Praesertim cum praeter creberrimas quas intuta [invidae] cum hostibus pax vel invidae induciae [intutae] exterarum inundationes domi impotenti suorum vexaretur quotidie dominus [creberrimas utpote sine interjectione (ventu) firmatoris pacis creberrimis hostium concussa et vexata (tur) non minus quam]. Promtiora enim ut gentis hujus experientis obsequia illi, qui huc ex Germania delati Teutonici [Sursiferi] ordines sive [heroes sive latrones atq; tyranni,] duces ipsi ac comites, sive successores eorum, ut objectissimos servos semper habuerunt indigenas:

Öfrenshe aqures on marginalis tähenwätud
 Dhetta ähr skrivit på proof bladet som ähr med dhenne
 linien noterat.

et quamvis religionis propagandae obtentu hanc primum illos invasisse regionem persuadere nobis velint Pontifici: ut credamus tamen convenientius est ad opes potius quaerendas atq; dominationem suam inter barbaros stabilendam et proferendam [egressos fuisse magis quam Christiana opes] quaerendas] quam Christianam his in locis doctrinam plantandam aut promovendam egressos fuisse. Quum nullam majores et foeviores paganismi reliquiae in ulla gente supersint, nulla honesti, justi et boni major ignorantia quam in hac Livonica, neq; alio in loco damnatissimae quaeq; artes magis usitatae, incantamenta et [cetera omnia hostis instrumenta] id genus veneficia frequentiora et nocentiora ita invalere, ut ne dum quidem eradicari quiverint. Accedit, quod quicumq; illi fuerint qui rebus inter suos praefere [regionis hujus], armis magis perpetuo tractandis quam in-

---

Keln p. 48. 49.

Exemplo Epi Bertholdi Lotharii

geniorum culturae dediti fuerint, quique dum bella domi cessarent
 hostem et militiam apud externos quaerebant dum ferventiores ad-
 huc [prima] aetate [esset] essent, [Proveet] maturiores inde et
 bellica experientia subactiores delati domum, [in voluptuosae
 vitae] ebrietate, vel (controversis immutabilibus et luctuosis(!)) contentionibus
 otis ^{at} festiombus, homicidiis et aliis quibuscunque [vitiis] flagitiis
 vitam [potius] magis [contra] attaminasse quamquam in virtutibus
 traduxisse memoratur. [quam ut aut] Tantumque abest ut ququam
 subjectorum suorum informationi impenderent, ut potius suae sibi
 dentum nobilitati prudentiae, et magnificentiae putarent, si li-
 beratius haberentur, aut ullo humanitatis sensu divinique Nimi-
 nis cognitione imbuerentur miserimae animae. Donec hujus etiam
 gentis in ferocitatem vanitatis et vitiorum, ignorantiaeque tene-
 brae miserimè projectae tandem miserus DEUS, [atque] Sueco-
 rum [fortiter] imperio feliciter illam adferret: unde quodam Christianae
 libertatis sensu perfuncti et non profus ut abjectae bestiae haberi
 coeperunt. Nam à quo tempore victoribus Potentissimorum Regum
 Suaeiae Regum Johannis III. Carolique IX. armis, Esthonia maxi-
 mam partem Sueticae dictioni subiecta esset, et Livonia eum
 fastuosa Provinciae hujus propugnaculo Riga Magni Gustavi Adolphi
 fortunae cessisset id egerunt Principes gloriosissimi piissimique, ut

ejectâ ex animis hominum feritate barbara longaque ruditate, non moratorem hanc gentem redderent modo, sed et Evangelica pura doctrina instrui facerent, adeoque exuta omni superstitionis foeditate reliquisque ex barbarie provenientiibus vitis, sanctioribus Principum mitissimorum imperiis mansuisset omnis haec Gothonica simul ac Sironica gens.

igitur id incredibili studio GUSTAVUS ADOLPHUS Rex gloriosissimae memoriae qui [utriusque populo imperavit] utrumque populum imperio primus conjunxit. Princeps immortalis rerum gestarum gloria, literarum optimarumque artium per orbem hyperboreum felici vel restauratione vel institutione maxime inclitus in primis ~~variae~~ evangelicae et aeternae religionis pietatisque studio, supra alios omnes sui saeculi Principes tanto evchendus magis, quanto majori [et divinitus concertato] zelo, et heroica animi magnitudine Evangelicam rem in Germania per [fraudes] Jesuitarum flagitia mutantem et exitio suo imminentem non restituerit modo, repressâ Pontificiae ligae tyrannide, sed et libertatem [ejus] glorioso suo sanguine ipsi acquireret. [Gustavus hic Magnus primus] Inter cetera gloriosissimi huius Principis eaque maxime in Ecclesiam Christi [merita] beneficia, etiam hoc reponendum merito est, quod teterrimam barbariei foeditatem primus hic fregerit, cum singulari prorsus prudentia et adfectu in civem, belli jure licet

[comparatos] sibi subjectos sive imperique ditioni, incomparabili (incomparabili), dum animarum et aeternae earum salutis potiore curam gerit quam opulentiae inter illos dominationis, seminarium quoddam Ecclesiae, publicam scilicet ~~(felicet)~~ Scholam et Gymnasium Sorpatis (A.º 1630) in fertilissimo Provinciae agro et loco amoenissimo aperuisset quatuor constitutis Professoribus: Rectore [Georgio Mancelio] Petro Goetsehenio*. Cujus Gymnasii singulares et expectatione majores, inque Reipublicam et Ecclesiam futuros usus cum partim sensisset partim praevidisset Rex prudentissimus boni itaque publici certiore spe excitatus Gymnasticos in ampliora et illustriora provehere spatia limites constituit. Adeoque consilio et moderatione ejus, cujus tot res post omnem memoriam maximas gesserat, JOHANNIS SKYTTÆ SENIORIS Academiam Sorpatis biennio transacto proximo instaurari fuit per Regium Diploma ex Castris ad Norimbergam die ultimo Junii 1632. Quod cum aliter paulo in originali sese habent, quam Bazius exhibuit hoc describi loco et inferi illud oportet: Scribitur haec diploma. N.B.

Supperatus jam in tanta caligine barbarici [praeter opi-

* [Nels p. 557. Hujus exemplo sequenti anno 1637. 18. Gymnasium quoddam erexit Civitas Rigenfis]

mionem citius] optimarum artium illuxit splendor, quem
 vicinas omnes gentes summa crediderim admiratione ex-
 cepisse. Neque injuria. Perinde enim ac alpium iuga
 transgressus in alemannicos agros Hermolaus nomine Barbarus,
 reapse literarum praestantissimarum callentissimus, audito
 Johanne Reuchlin Capnionem Graecas et Hebraicas literas
 ex cathedra profitentem miratus fuit transvolasse alpes
 Musas [humaniores]. Ita [non sine stupore crediderim excepisse]
 vel Belgas [acutos ingeniosos] eruditos, vel Anglos [acutos] in-
 geniosos vel Gallos [eruditos] acutos vel Italos acres vel Alemannos
 [ea tempestate] pios ^{et} solidè doctos, Latinas, Graecas Hebrae-
 icas literas reliquasque liberales omnes artes inter barbaros
 enasei, ea tempestate cum audierint admiratos putavero.

Evocaverat, ad hanc rem perficiendam Legatus
 Regis Joh. Skytte undique Viros linguarum scientiarumque
 praestantissimarum peritissimos, multoque docendi usu
 in aliis vel Academiis vel Scholis exercitatos, ut destinata
 feliciori successu citiusque efflorescerent. Quos cum vel ex
 Germania, vel Livonia huc, vel aliunde congregatos vidit

Dorpatum, numerumque studioforum non poenitendum,
 sollemnem publici Collegii inaugurationem ad 15. Octobr.
 A. 1632. tum ^Fencyclius per provinciam literis indixit circum
 praestantioribus Gubernator Generalis Johannes Snytte tam ele-
 gantissimo programme Latino Dorpati Kal. Apr. 1632. ad-
 fixo quod ita habet: N. B. illud heic exhibendum. Aderat
 jam [itaque] ipse cum universo Equestri Provinciae utriusque
 ordine, et civitatum plenarum legatis ad dictam diem,
 et eruditissima oratione facti facundissimus [ipse et]
 ad Reges et Principes fere Europae omnes orator fuerat,
 hujus locum illum conferavit, ut domicilio lauto splen-
 didoque quamvis inter barbaros istic exceptae, id
 agerent [ut] quo ingenia illic educerentur praeclara,
 pietas et [religio] iustitia introducerentur, profligarentur
 vero [barbarie] horrenda ruditas, impietas et superstitio
 [moresque barbarorum]

[Et. Tanto] Huic proposito ne inlustre desset auxi-
 cium, sceptrum [hujus] Novae Academiae primus suscepit
 et gessit Jacobus Snytte Johannis filius, Gubernator post-
 erum Ostrogothiae factus, haec et reliqua insignia,

pro more Illustri huic Magnifico Rectori tradidit Georgius
 Maucelrus, Dorpatis ante illa Ecclesiae Germanicae Pastor,
 qui ab eo tempore quo convenire et Docentes et Dis-
 centes Dorpatis coeperunt D. à 20. [quidem] Aprilis
 nostrivos excepit, jura civitatis Academicae dedit,
 Professorum introductiones ordinavit, collectisque Collegis
 rem Academicam auspiciis Generalis Majoris Johannis
 Sneythes procuravit. *) Qui Sneythe, quia id literis et artibus
 liberalibus debebat, quod ex tenuissimis initiis, Patre eive
 Nyropense Schroders natus, ad senatoriam ~~apud Romanam~~
 dignitatem in patria dignitatem summasque in Republica honores
 erectus esset, et apud externos ob singularem facundiam
 [oris], summam civis prudentiae peritiam [et] confi-
 derum [promptitudinem et] perspicaciam acerrimam
 [agendi que promptissimam dexteritatem] agendi que res
 miram promptitudinem simul ac dexteritatem, felicitatemque
 in admiratione esset, non putabat se in Musis grati-
 am esse posse, quam relictis ubique praeclaris, sui
 in literas amoris, Monumentis. Plurima perfecit
 Upsalia Academicarum Patriarum mater, quae illo Can-

cellario fruebatur tunc: sed nec miriora Dorpatum: quem locum pro reliqua sua prudentia [Musis] Studiis conveni-entissimum judicavit: cum [sedes illa fuerat urbs] antiqua illa urbs Episcopali sede inclita fuisset, templis splendidi-ssimis exornata, fecundus ei circumjaceret ager, incolae non perinde ferebari et barbari ac reliqui; piscium, frugum reliquorumque eduliarum copia [maxima] abundans, ut mirato pretio in usus suos habere omnia possent novi ~ cives Academiaeque Patres. Neque crediderim tam propinqua Moschis urbe consistere vo luisse Musas imbelles Virum sagacissimum, nisi illius tempestatis Consilia fuerunt Regis gloriosissimi secretiora ab ea parte limites Imperii propagare, per duorum gratiam velle et Novogardum Pleseoviamque repetere, quod fata seculis forte reservatum voluere seculis.

Qua sollemnitate, quibus eruditis orationibus, gratulantium piis omnibus et votis, splendidissima haec Inaugurationis celebritas, inter Musicorum [cantus gravitudo] certamina, Regales dapes peracta fuerit, accurato stylo per-
 scripta in Ecclesiae Sueogothicae inventario^x Johannes

^x lib. VII. c. 13. p. 477. lib. 7. c. 13. p. 477. (Liberus nasi Juses.)

8 X)

Ervocatis itaq; undiq; Viris Theologis ceterarumq;
 Scientiarum et liberalium artium peritiffi-
 mis, Langaq; docendi usq; Praestantiffimis, Aca-
 demia Dorpatensis sollemni inauguratione
 instituta est d. 15 Octobr. A^o 1632. [Praeses], Aus-
 trante illam Oratore sollemni eodem Gene-
 rali Governatore Johanne Skytte seniore,
 cujus filius natus major Jacobus Skytte Go-
 vernator postmodum Ostrogothiae factus
 primus Magnificus Rector creatus est con-
 ferente illi ProCancellarii loco insignia
 Georgio Mancelio, qui ab eo tempore
 quo colligi Docentes et Discipulos Dorpati
 coeperant 20, Aprilis, Rectoris sustinuit
 omnia munera.

Baazius, unde [quid] huc aliquid transferre a proposito
 nobis brevitate [alienum est], ad alia pergentibus alienum
 est. Cum tamen praetermiserit memoratus Baazius nomina
 indicare [Professorum] eorum, qui primi adfuerunt consti-
 tuti [sunt] honorum literarum hac in Provincia Magistris
 illud haec supplendum esse putavi, ne inferius necesse
 sit ut ad vitas singularum [adnotetur] indiceretur. Primus
 itaque in ordine illo Docentium erat Andreas Virgi-
 nius, primus quoque [ex isto ordine] Prorektor substi-
 tutus, S. Theologiae Professor cuius in Facultate
 Theologica collega erat antea dictus Georgius Maucelius.
 Juris Professor Henricus Heinius. Medicinae Johannes
 Belovius: Philosophicae Facultatis erant Fridericus
 Menius Historiae Antiquae et Politicæ Professor et
 Primus Decanus Michael Savonius Logices et Ethicæ
 Professor Henricus Oldenburgius Oratoriae et Poeseos
 Professor Petrus Goetfchenius Graecae linguae Professor
 Joachimus Warneke Mathematicarum inferiorum Professor
 et [Joh] Joachimus Weidling Orientalium linguarum
 Professor quamvis loca destinata pluribus, plures tamen

ea tempestate adfuisse ex monumentis Academiae et actis Consistorii reperire non licuit.

Privilegia eadem concessit, eisdem immunitates et Leges praescripsit Rex Clementissimus, quibus Upsalensis gaudet Academia, et in his abeundi libertatem si hostis barbarus inqueret, seseque in tutiora loca recipiendi. Salaria ut ex Ingermannia peterent ordinatum à Rege fuit: ubi praediorum aliquot Academicis statui addicti redditus: quorum praediorum libera Professoribus data dispositio; ut jura dicerent [suis] honorum ministri, rationesque ab ipsis exigerent, ipsi autem nulli redderent suae administrationis. Quae res utut visa primum publico proficua: Non tamen ex voto semper successisse illud dispositionis arbitrium deprehendimus. Difficultates plurimas et negotium facessentibus praefectis, Camerariis idque genus scribi hominibus; unde multae et molestae excursiones Professorum ad visitanda procul distata praedia, usque temporibus cum feriae nullae essent, unde turbae et controversiae cum stipendiariis studiosis, cum mercatoribus et demum ipsis

[Quaestoribus] Professoribus quibus quaestura vel committatur vel invadebatur. Huc accessit quod invalescente vel annuae caritatis vel vastante hoste Muscho non satis bene sibi prospectum putaverunt Professores: hinc quarelae apud Proceres Regni et Christianam Regnam quae singulari semper gratia illos excepit plurimum. Donec memorata Princeps indicavit Professoribus per literas A^o 1652. die 8. Oct. Holmiae datas, sese praedia illa revocasse, quae privatis per duos tresve annos pro pecunia quae in usus et honorem Regni eroganda esset oppugnata cognito [quoque] quod Academiae parum profuerint; promittit [itaque] v. salarium aliunde numerandum nec prorsus amissa praedia crederent: Numeranda enim summa per annum esset futura 8700 Thalerorum argenteae monetae. Ex qua Prius Theologo competebant 500. [#] Bibliothecario 400. Medico 350. Philosophis singulis 400. quibus illud juxta mantiffae loco erat ut vel extraordinarii essent superiorum facultatum Professores quibus dabantur 200. vel adjuncti et quidem Theologo dabatur 150. vel vices alicujus absentis Professoris,

vite!

137.)

Studiosis multa non privilegia solum
honestissima, sed et lautissima stipendia
data. Cum uni ut dicitur mensa [pro]
centum praeter propter studiosis in 4
classis distributis, numerata aliis pe-
cunia qui mensa non indigebant.

vel sua mutuare decora Ecclesiam posse putabat: Excitavit
 haec magnificentia Principis per universum non modo
 & Suegotum imperium praestantissima ingenia, sed et
 ex vicina Curlandia, Borussia et Permania, quae Dor-
 patum tanquam novas quasdam Athenas, rei novi-
 tate maxime motae accelerarunt. Neque fessit rei bene
 feliciterque agenda spes. Nam diligentium studia
 Praceptorum excitavit diligentia, quae untae ita exace-
 bantur contentione, ut brevi optimam sui existimatione
 universum implerent Suegoticum imperium. quae ho-
 nestissimos plurimos permovit parentes, Livoniae sua
 committere pignora. Exstant adhuc praeclara officii rei
 Generosissimi Senatoris Regii Johannis Skyttii testimo-
 nia: inter quod illustre maxime est quod Holmiae
 4. Nov. 1634. ad Senatum Academicum [scribit] debet:
 „Celebritate nominis vestri ex diligentibus et accurata ar-
 „tium tractatione et professione artos plurimos per-
 „moveri video qui ad Darpateusam Academiam Regi-
 „am et illustrem, studiorum gratia tanquam ad mer-

„ eorum accelerant. Neque non solum ad usum inuitis
 „ Scholae sed in usum Ecclesiae neque publicae suos ador-
 „ nasse illos ad Discipulos aditiones, et absque ambage
 „ portentoque, proficuum erudita soliditate doctrinam inuis
 „ iust. Classe idem acceperat Summus Vir, cum 22. Aug. [1634]
 „ eodem anno has ad Professores mitteret: Quod literis vestris
 „ diligentiam in informanda iuventute sepositis dissertationibus
 „ inmoderatis et sophisticationibus longe lateque profligatis
 „ contestamini, id mihi, cui recta literarum studia
 „ curae et curae sunt, acerbis gratissimum; gratius si vos in
 „ eodem sedulo perstare officio intelligam. --- Publicari doctos
 „ libros bono Ecclesiae et Reip. vehementer probo. Quaestori
 „ itaque demandabimus, ut quae requirantur ad promovendas
 „ has Studiorum rationes, ad demissam petitionem vestram
 „ ex relictibus Academicis prout subministrat.

Praeterquam enim quod in usum publicum typos
 nitore pulcherrimos neque utendi copiam liberam permi-
 sisset Rex, conductis quoque publico salario operariis,
 sumtus etiam necessarios eruditis scriptis edendis donavisse
 acta docent: procurato insuper molebino Academiae proprio
 pro [papyra] charta conficienda. Unde cum [tot] parata essent

praegidia omnia de literaria re merendi haec, [hinc] non
 eruditas solum dissertationes emisit ea tempestate Dorpatum,
 sed vel scientiarum Elementa solida, Scripturae Sacrae
 expositiones aliasque [doctae] doctissimas Virorum eruditorum
 lucubrationes; ut [exercitationes] variae Taceam in utraque ora-
 tione tam vinceta quam soluta juvenum Molimina, moderante
 illa Orat. Prof. Laurentio Ludewig, [qui in utroque genere plura
 quidem scripsisse videtur optimoque intentione quam successu
 felice] Viro inter suos laboriosissimo et Praeceptore fidelissimo

[Unum requirebatur] Adhuc locupletior [inflationeque]

Bibliothecae defuit adparatus. In consiliis enim Stoenholmiae
 agitatum diu [scriptum] inter proceres reperimus, an iustrie-
 tior aliqua [Lifti] loco tam barbaris vicinis committenda esset.

Plurimis tamen in Graeciam expeditionibus obtinuit tandem
 Academicus Senatus, ut 200 imperiales [per annum] ^(Biblio) simul lib-
 rorum collectioni de publico darentur et quotannis 150 thaleri
 argentei: cum impetrare requiverint ut qui in Upsalensi Bib-
 liotheca genui essent sibi cederent, quod diu expectaverunt. X.)
 Quicquid vero illud erat. Quibus erectiora fuere ingenia, quia
 semotis domesticis usque crebris visitationibus, procul a
 suis et patrio fumo usquam acriore studio ad conficiendum

16 x) plurimis itaq; in Sueciam legationibus
de Bibliotheca impetranda actum est,
praesertim ut si qui gemini essent
Upsaliae habere possent. Sed quia
[obtinere neq; fieri] obtineri non po-
tuerit 200. imperiales per annum con-
cessit Regina Christina, constituto
Bibliothecario Laurentio Ludewig;

Scriptorum suorum circulum incubuisse poterant, Theologica simul
 ac Philosophica scientia non [perfunctorie] superficie tenuis
 imbuti. Loquantur illud pulpita Dorpatensia quae intra ex-
 iguum temporis spatium eosdem et discipulos et doctores eru-
 ditissimos habuerunt, [ut] Gezelium Holstenium, Colpoeringium
 Praeffium Lidemium aliosque: [Quibus] Testantur idem Gymnasia
 Scholae et Ecclesiae in Suecia et in his Strengnesense, quod
 tum Andream Arvidi Leectorem Mathematicum celebrem Poeticae
 Suecanae et facetum auctorem, tum Andream Malmenium
 Benedictum Wigrellium aliosque ex Dorpato [in] sibi adscripse-
 rat. Et in his Nicolaum Nykopensem, iudicio Virginii,
 Virum qui plurimos Theologica eruditione longo post se
 intervallo relinquente[m] Absentis in super Academia, quae
 conditos plures Doctores Dorpato accersit. Hic [esse] Acade-
 miae gloriam sine dubio tuebatur adversus [Regium] Joh.
 Silfverstiernium secretarium aliosque Regium, Doctor et
 Professor ^{sur.} Hein [ad] Regis Caroli Gustavi saepe gratulaturis
 nomine Professorum in Sueciam 1654. in sept. [aliquando]
 ea tempestate allegatus obijcientem nulla ex Dorpa-
 tensi Academia promanare Patriae commoda: Respondens
 „ plurimos eosque egregie eruditos juvenes ac viros hujus

„Academice olim alumnos ad officia largiora et ampla ad-
 „notos atque adrectos esse, quos omnes fere ad ealium
 „adignatos habuerat. Quales sine dubio illi quorum in
 Matrícula Academiæ adhuc dum supersunt, Episcopi
 Archiepiscopi, Professores ^{Præ-}positi Adiutores Consules
 aliique honestissimis in Ecclesiâ amplissimæque
 honoribus defuncti. Uti præter nominatos Joh. Brazerus
 junior Arch. ~~scilicet~~ Regni factus Johann Olai Terzerus Petrus
 Turdinus Rector primum Scholæ Dorpatensis deinde ab Ecclesi
 thonica Ecclesiâ optime meritus uti Nelsæ H. L. p.
 555. post varia fata Episcopus Lincopensis obiit, Ericus
 Leerbeerus Theol. ad Ups. Acad. Adjunctus vir orientalium
 linguarum pro istius temporis habitu peritissimus et hodi-
 erni [Episcopus] Archiepiscopi Erici Benzæli primus præ-
 ceptor in orientali literatura præceptor. qui et Reges seu-
 tores ut Christianum et Benedictum Hornium inter suos
 numerat Dorpatum et illum quidem Rectorem illustrem
 A. 1638. Quibus illos accendendas juvenes qui hæc in provinciâ
 ad docendum verbum Dei postquam barbaræ hujus linguæ
 peritiam hausissent vocati sunt, innumeros alios Suecos et externos.

Ceterum neque illud [silentio] diffimulandum: non potuisse ad ullam Academiam vel flagitia à juvenibus committi graviora, vel caedes frequentiores, vel feditiosos magis excitari turbas, insolentioresve ullam exerceri et unctuo et adversus Praeceptores suos petulantiam. Imppie qui pessi nihil modestatque habuere publica in contemptum Patrum Academiae refigere (programmata, Nectori denunciare magnifico unctuo si quod ad reprimendam licentiam tentaverit, aedes ejus adoriri et perfurgere, et compoſito id agere ut hujus vel illius Professoris lectiones nullus adeat, immo quandoque eo protervial perventum ut ne ad ulla quidem nee publica nee privata convenirent exercitia. locuti ſtudiosa juvenuti publico programme in Germanica lingua exprobrat id Gabriel Oxenſtiernius Generalis per Livoniam Gubernator [et unctuo] denunciata transgreſſoribus perjuris graviffima poena. Rigae 26. Junii A. 1647. Cauſſam credimus, praepoſteram partim inter exteros et inquietos accumulationem, partim improborum quorundam ſufurros, et in his foediffimum Penſalifmi abuſum.

Neque ſine ſcandalo publicae Professorum diſcordial

ab [viciata] imprudenti juventute hauriebantur, quae non
 sese in partes [simul] scidit, comperitis Praeceptorum diffi-
 diis. Sicubi enim furestiae et Literariae Reipublicae
 perniciosae inter docentes agitatae sunt contentiones, Sor-
 potensi in Academia agitatae sunt: ubi exempla existant
 plures ob altercandi petulantiam et [turbula] ingenii rixosi per-
 tinaciam [ex] publico docendi munere ejectos [esse] fuisse.
 Quo pessimo exemplo non juvenus modo depravata, sed
 bonae literae neglectae, aetate furqis datâ et conjunctâ,
 fraudatâ sua expectatione Principis piissima intentione;
 [et factum est Unde] Quo factum ut infamiae, detestandae
 laes Societati adeo antea vulubri [inulta] tam tristis inure-
 retur: ut Procerum usus avaritiam et ignorantiam, rixas
 et pocula alter, alius negligentiam [ipsis] Academicis Patri-
 bus jure meritoque suo approbaret. [Quorum itaque et Professori
 Cui malo ut remedium aliquod esset... Illis itaque] Professores
 itaque praesertim Suevicae nationis quibus nobilior erat que-
 rosiorque et ab hisce fortibus animus alienus [hisc] mature sese
 subducere ~~ex hoc loco~~ [malis studere] ex hoc loco maluerunt
 quam tantae adtaminari infamiae [comercio] contagio;

4-8

~~Dorpati coeperant 20, Aprilis, Rectoris sustinuit annua
munera.~~

16.

plurimis itaq; in Sueciam legationibus de Bibliotheca impe-
tranda actum est, praesertim ut si qui genuini essent Upsaliae
habere possent. Illud quia [obtinere neq; fieri] obtineri non
potuerit 200. imperiales per annum concessit Regina
Christina, constituto Bibliothecario Laurentio Ludewig;

13.

studiosis multa non privilegia solum honestissima, sed et
lautissima stipendia data. Communi ut dicitur mensa [pro]
centum praeter propter studiosis in 4. classes distributis,
numerata aliis pecunia qui mensa non indigebant.

20X.)

Exemplum pessimum exhibente Professorum discordia,
qui [raro die] infensissimis inter sese non raro animis
vitam traduxere, publicam non solum tranquillitatem
labefactantes sed totam istam literariam rem optime
[institute] Principum institutam in ruinam praeci-
pitaverunt. Quo factum ut multum Professorum ex Germania
et Suecia petitorum plerumq; illi praeceteris emineret

quorum numerus major. observatumque non diu perplacuisse
 Suecis inter Germanos heic commorandi introductibus
 Germanis illud ræxör altercandi q̄dos ex Germanorum
 universitatibus, quod non potest non omnibus bonis esse
 exoptum maxime licentiam dedit quod procul à Regnatrice
 sede ab essent et loco ubi ageret præsentur Cancellarii
 auctoritas. Primum res Academiae moderatus est Johannes
 Snytte, facultate à Rege comissa, conferendi munus
 Professorium confirmandis eos quos nominassent Professores.
 Illo Holmiam abeunte datus est Academiae Cancellarii
 loco Philippus Scheiding Dnus de Sche dewy senator
 Regius, Gubernator Reveliensis et Legifer per Ostrogothiam.
 vacavit ergo diu donec Benedictus ~~Oxenst~~ Snytte Cancellarius
 daretur. ne tamen proprus absq̄ īgogia essent, Gabrieli
 Oxenstierna Guber. Generali Rigensi in mandatis datum
 ut res Academiae moderaret. qui seris istud. m
 on egit ut turbas compeferet et licentiam illam tum
 studiosis tum Prof. rixas tolleret. ab q̄ docent literae
 adhuc residuae 26 Junji 1647. Medicin adtulisse rixas
 Zacharias Klingerus

[et] Quapropter in Suecia vel alibi honesta sibi quaeunque
 ratione quaesivere numera, in Ecclesia vel in Aca-
 demis aliis uti ~~non~~ exemplo docent suo Schouerus
 et Gezelius alique qui Germaniae Professorum con-
 ,, fessione, pacis amantissimi et numerum suorum diligen-
 ,, tissimi fuerunt, uti in vitis eorum perferretur.

Docentissimus hunc malo [et] per [non] ruerit in ex-
 itia sua malo] quod in exilia sua praecipue ruerat societas
 Academica ut observam ut Christina Regina. ~~Sostorem~~
 Zachariam Klingium virum gravissimum in Paulini
 Archiepiscopi aedibus olim eductum, Regiae inde
 aliquando à Concerombus, huc misit [Regina] cum man-
 datis ut suis domesticis calamitatibus laborantem
 Academiam ~~accidens~~ Klingius emendatorem curaret:
 sicuti Regia ejus adhucdum leguntur mandata, Holmiae
 d. viii. Aug. 1651 data. Sic ut secundum Constitutiones Aca-
 demiam visitaret, [et] in docentium discipulorumque studia
 mores et vitam diligenter oculum intenderet: idque
 genus alia. Sorpatensem vero ad Academiam accedens

Klingius tam necessariam adgressurus Studiorum morumque emendationem, tantum absuit ut quid ad Regiam praeeptionem efficere potuerit [Klingius], ut potius Magnus ea tempestate Rector Joachimus Scheleuius vir turbulenti et contentiosi ingenii, dubiam reddere voluerit superiori suam auctoritatem Regiã licet munitam. Concertatis in eandem dementiam Collegis reliquis uti ex monumentis reliquis partim constat, partim ex literis Doctois et ProCancellarii Klingii quae ita habent: NB Yrbatim⁽¹⁾ quae ad Nonas Maji. 1654. scriptae Ⓞ (Solis die) Confer. florid. braf. tili Doctois Klingius 14 Marti 1659. Ⓛ (Lunae die); unde parata omnibus fere sua ruina. Nisi intervenisset alia et gravior ex hoste barbaro calamitas.

Erant vix instituta Academia haec, cum sexennales induciae nostrae cum [Muscovitarum Magno duce] Polonica Republca ad finem properarent. Unde metu, haut secus atque par, perculsae Muscae teneriores fugam meditari, Revaliae hospitium sibi prospicere et in tutiora sese recipere.^{x)} Consilium illud non damnante eo cuius cura et auspicio ea tempestate gerebantur omnia, Johanne Snyttio. Qui cum aperissent ei Professores quid agitarent⁽¹⁾ adhuc illis respondit modum

22. x) a.

Inae Academiae hujus infelicitas demum fuit, initio minitabatur
 Academiae plurima. frequens ab uno loco in alterum
 migratio: si ergo migrationes hujus Academiae pene-
 feremus, doleremus Mugas innoxias barbarici tam
 vicinas. Consilium illud subducendi sese esse necessitas
 inquit hosti perfido et crudeli tantum abiecit ut
 damnaret Joh. Snytte ut [probaret] laudaret potius causa
 [in] Regis illud includeretur Privilegiis, uti videre est ex
 literis ad senatum Academ. [A. 1631. d. 1. Nov. Stenholmiae
 Permanfit tamen Academia in loco ~~in~~ inturbata] ~~quo~~
~~Anno~~ ~~Revalia~~ ~~ipsis~~ Stoenh. datis 4. Nov. 1634. quo Anno
 Revalia [ipsis] Mugis si qua exfulibus hospitium concedere
 sese obtulerunt. Permanfit tamen in domo sua Chorus
 illi Pieridum donec ferro partim partim huc pestilenti inde
 ejiicerentur [Anfugiente A. 1658. et Rectore Magnifico Andrea
 Vir] Incidente Bello Muscovitico, et turbatissimis rebus a
 Majo A. 1655 disjecta fuit Academia, [donec] demum sese
 Revaliae colligeret iterum A. 1657. in Julio. [Peste vero
 ingruente A. 1658. anfugientibus senariis Professorum

22.X.)^b.

Collegis omnibus remansit unus Georgius Preuggius] quo tempore Academia [Gust] Gustaviana sedem habuit in Aenopoli Revaliensi et quidem in aedibus Reverendi Dñi Benedicti Rothovii. permanentib; in isto loco Profugis Professoribus Blvering S. Th. qui Superintendus Revaliensis interea 1659. constitutus, Preuggio et Schelenio aliisq; ad annum 1665. et 24. Apr. quo [finis fore] fere convertit Societas haec, [donec ex rueribus iterum suis resuscitaretur.] Praeceptoris viros sustinente Gabriele Blvering Th. Prof. Ordn. et Superint. Revaliensis civitatis.

Factum per multos annos desolata Academia haec [donec] et membra dispersa occupantibus interea parochias et Ecclesias variis hanc in Provinciam ex Germania, inter aliquos bonos quamplurimos malos, Dioecesi [~~proffimi admi~~] in barbariem omnimodam iterum recidente. Donec suase ejusdem Vice Praefidis Consistorii Supremi [~~Regis~~] Caroli XI. Regis Sued. gloriosissimi auspicio iterum inauguraretur, curante illam inaugurationem Illust. Comite de Hastfer Gen. Gubern. Livoniae A: 1690 in Aug.

„Holmiae 4. Nov. 1634. Quamquam non dubito Polono-
 „rum gentem satis superque didicisse, quae h^a tem-
 „pestate belli alicui prodiderit incommoda atque prop-
 „terea fatiditatem eius tandem funturam motosque fluctus
 „composituram; Tamen cum prudentis est circumspicere
 „futura et ad novos casus temporum novorum flectere
 „rationes, (haud [quamquam] sane :) deinceps vos de alia
 „Musarum sede mature prospicere. Quod consilium tantum
 „valeat ut non probarem, ut potius urgerem, modo prae-
 „dicta Nobilitas (: Gothonicam putat de qua in superioribus
 „sensit :) et Civitas (: Revaliensis :) persuasionem admitteret:
 „ae nos in eo non effemus magis, ut Narva, belli interve-
 „niente nimbo, partim ob propinquitatem reditum Academi-
 „corum, partim quod secundo flumine ad eam felicior sit
 „transmigratio, si talis timenda esset, Musis vestris domicilium
 „praerberet longe commodius. Evagere tamen eo tempore
 „Revaliam aliquantisper A^o 1635 d. 24. Octobr. divertentes,
 „nos in proprias sedes redeuntes, Polonorum ferociam Sor-
 „patenses Cameracae inter prospera et adversa donec annum
 „pertigissent seculi ejusdem 1656. quo Magnus Rufforum

dux Alexius Michaelis filius in Livoniam inruptione facta Riganam obsideret misso Alepowitzio Dolgorunijo cum quadraginta millibus qui Dorpatum obsidione cingerent. [Aberat maxima non magna juvenum studioforum et doctentium pars d 10 n. Maji ad anni ejusdem nostras excepisse Dorpatum ~~non~~ constat]: Illud quia nec praesidio satis valido munitum nec subsidia nostra satis valida accederent in hostium transiit potestatem. Dato tamen Professoribus exendi studioisque libertate: Qui Revaliam sese receperunt donec peste illos persequente ulterius dissiparentur. Translata ante ea insignia Academiae [Reval] in illum locum cum Archivo Academiae: Typographis autem et Bibliotheca fortunae relicta, quarum [utrasque] disiectas repererunt in secunda restauratione reliquias. Revaliae Rectoris vices sustinuit Dominus Virginus provisionaliter uti ipsemet ferbit, in praesenti Academiae statu bello Muscovitico turbato constitutus A. 1657. eo autem A. 1658. pestem fugiente cum ceteris collegis omnibus mansit in urbe solum, Georgius Preuffius Theol. & Extr. Phys. et Logist. Ord. Prof. donec rediret Olveringius in mense Octobri eodem anno et Pro-Rectoratum [gereret]

25.

superpetet Revaliae, Decano Joachimo Scheleuo. [Tota itaque Aca-
 demica] Professoribus ita numerus bello et peste intra paucitatem
 constitit. Vix enim plures remanere Revaliae quam Elverin-
 gus qui A° 1659 Superintendens Revaliensis civitatis constitit, fuit,
 Joachimus Scheleuo et Georgius Preuffius; ordinato Virginio
 Superintendente Dioceces Gothonicae, Holstenio domum abente
 ut Pastor in Husebij esset, manente apud diaconum Regium
 Johanne Sternstrahl, abente Abam Wexionio ubi Professor
 evasit. Loefgrenio Lincopiam petente. Sidenius vero uterque
 quorsum evaserint constare haecenus non potuit. In hoc exilio,
 domicilio Musas Revalia suo solabatur, loco conventus [constituto]
 concessio in Acropoli ipsa et quidem aedibus Reverendi Be-
 nedicti Rothovii. Ubi jura civitatis Academicae dabantur
 expetentibus, et per depositionem conferebantur Privilegia
 studioforum ad annum usque 1665. die 24 Aprilis Decano
 uti videtur ab A° 1658 perpetuo Joachimo Scheleuo; et Pro-
 rectoribus perices Elveringio et Preuffio: Ita tamen ut
 per ultimum biennium illud ~~illud~~ muneris solus sustinerit
 Elvering. Exercitia non dubium quin habuerint et collegia
 privata viri eruditissimi et juventutem informandas [facti
 nati] studuerint. [Unde vitam tolerarunt autem inter has

calamitates antequam aliis admodum numeribus ~~non~~ vix
di Publicis licet destituerentur stipendiis. Quibus (unde) vero
alerentur stipendiis non reperi].

In obseuro jam aliquandiu jacevit Academia, novis certe
ciobus à 1665. non aucta, unde defecisse tum doctum tum
discipulum numerus videtur, vix spiritum languentem ducentibus
tam longis diuturna sua miseria Musis, in alieno territorio
hospitum noctis: Donec firmiore cum Russis pace iuncta
[cogitare] curam Musarum expulsum susciperent inque an-
tiquas suas sedes revocarent admitterentur auspicio Principis
Caroli XI. Mater Serenissima vidua et Proceres Regni Princi-
psaque tutores. Literis amplissimis pro restauratione Aca-
demiae Dorpatensis, ad Cancellarium tum ordinatum Gustavum
Bonde Regni Senatorem 21. Febr. A. 1667. Quibus Regiae
Majestatis nomine significatur decrevisse Regiam Majestatem,
„tum [habita ratione] quia primitus [fundationis à Rege Glori]
„Academiam hanc pertaverat Rex Gustavus Adolphus, tum ut
„juventus Livonica in cognitione Dei et artibus ingenius instrui
„possit ex rudibus suis collapsam aliquandiu restituere
„Dorpatensem Academiam [unde] ordinatis [ex redditibus]
„Regiis. [tum] sumtibus tum aedi Academicæ reparandæ
„tum in salariis Professorum erogandis. Quapropter tanti

„momenti res fidei memorati Cancellarii committitur atque indust-
 „miae, ut inquirat de praesenti Academiae statu, quinam veteres
 „superfuit quot suffecti novi Professores quot vero desiderentur,
 „alique Academiae ministri. Mandato insuper dato, ut quia
 „abalienata praedia Academiae, donatione Regiae Christinae,
 „illa per reductionem restituantur: quandoquidem ut aliae
 „habent d. 18. Nov. 1667 ad Praefficum Superintendentem Regiae
 „litterae [per suorum] Academiae [iusti nihil] quicquid donatum
 „iuste abalienari [quod] non posse, [sicuti nec] perinde ac aliae
 „quaecumque iustae possessiones. Haec vero tanto minus, cum per-
 „tinent ad juventutis educationem, ad procuranda et suffici-
 „enda Ecclesiae ministeria, et sedes iustitiae continuandas.
 „Accepto hoc mandato Regio Cancellarius Praefficum Super-
 „intendentem jam factum Dorpatensem atque Probane. de-
 „signatum per litteras d. 1. Martij A. 1667. [significat] iubet
 „ut [ipsum] sepe certiore redderet de Professoribus vacuis
 „de salariis Profess. et aliis [rebus] ad reparacionem
 „necessariis. Cujus responso impetrato ad finem anni 1667.,
 „novus in annum sequentem firmatur Academiae status, nova
 „facultatum ordinatio constituitur vacua pleraque Professorum
 „loca novis doctibus sufficiuntur. [et] Memorabiles sane
 „[est] tum Facultatum Praecibus ordinatio [fuit] facta est

„[fuit, in hunc modum] facta est, quae ita habet: Duo melius singulae
 „facultates sua vota et dare et habere plena possint conveniens
 „est, ut in singulis tria sint vota, [et] quorum duo sententiam
 „concludant, quia tres faciunt Collegium. Tres itaque constitu-
 „antur Theologi, et absentis partes viceque sustineat in facultate
 „Orient. L. Profess. Juris [constituantur] solum duo Profess., ad
 „supplementam vere facultatem adiungatur iis Historiarum Profess.
 „Medici quoque [constituantur] ^{suato} boni, sibi que adferant Professa-
 „rem Mathem. aut Metaphysices, quo quaelibet facultas idonea
 „sit in quacumque causa formale aliquot conclusum
 „compleri. Aucto itaque Professorum numero, auctis quoque
 „salaris [parata videbantur] omnia felici restitutioni
 „[Professorum Nomina] illo tempore parata erat providente
 cum Tutoribus Principis Reginae Matre Hedwiga ELEANORA.

Nomina Professorum designatorum haec sunt.

- 1. Doctor Georgius Preussus ^{Theologi.} Procancelarius et Professor Hono-
rarius.
- 2. Doct. Laqus Primarius Profess. et Inspector Ordin. stipen-
diariorum
- 3. Mag. Nörling Theol. et Gr. ling. Professor.

Juris consulti.

access.

- 1. Accessarius aliquis celebris ex Germania Jurisconsultus qui simul Ethices et Polit. Prof.
- 2. Carolus Sundrus, qui simul aerarii inspector.

Medici.

- 1. Mag. Scheleenus simul Profess. Math. Theor.
- 2. Conradus Yffmus, simul Professor Physices.

Philosophi

- 1. N. W. Linguarum Orient. Profess. et simul Bibliothecarius
- 2. Norman Matheseos Prof. et simul Quaestor
- 3. Tilaforus Hystor. et Politic. Profess. simul ordin. inspect. Stipend.
- 4. Olavs Palm Logices et Metaphys. ordin. inspector aerarii simul
- 5. Rubenius Roloquentiae et Praefos et simul secretarius Acad.

Hocce sine differentia solarum in singulis, sui 600.

Thaleri argenteae monetae ordina bantur: Excepto Preussis, cui pro honorario dabantur solum 300 th. argentei.

[Three] Praedictis Professoribus addebantur alii ab officiis publicis futuri ministri, uti: 1. Rationarius, cui 300. 2. Actu-

arius, cui 200. Bibliopagus 150. Typographus cui 150. Pedelli duo quorum singulis 60. Constituti Alumni Regii 30. quibus singulis 50. thaleri argentei. Bibliothecae colligendae et auzendae quotannis 300. Vigilibus et eorum praefecto 180 thaleri ejusdem monetae. Summa ergo pecuniae Academicae numeranda societati erat 10000 thal. argenteorum, colligenda partim ex comitatu Saluifensi nimirum 3000. ex statione Dorpatensi 4000. ex portorio Revaliensi 3000.

Non potuisset florentior surgere ex ruinis suis Academia Dorpatensis: Ceterum ^{effectui} an unquam destinata optima ^{data}, ~~in defectu actorum publici~~ ~~etiam~~ deficiente fide actorum publicorum vel adferere vel negare vix auserim. Illud in memoriam mihi reuoco utrisse aliquando me, publicas dissertationes sub Praefido Damoni Professoris Yfreni itaq; auspicio esse erepisse aliquando caput iterum Academicam illam societatem, quo vero fato inclinaverit aetatem non tulerit, donec prorsus interidisset, comperire non licet.

Post tot tantozq; vicissitudines, quibus jaetatae [partim] primum Dorpatenses Camoenae, [partim] quibus refluere tandem [partim] donec intercidit prorsus earum vigor meliori

sive suae imminere felicitati coeperunt: Cum auspicio
 Potentissimi Regis CAROLI XI. iterum meliora sperare
 juberentur in pristinum suum recolligendae domicilium.
 Movit Regem piissimum simul ac Sapientissimum inco-
 larum miserima conditio, qui nisi ex publico istiusmodi
 seminario, nec verbi Dei idoneos habere potuit ministros,
 nec themidis sacerdotes, justitiae Regis servos. Constat
 enim unplevisse provinciam hanc haud raro studiosos
 Germanos qui ex Academicis exteris quacumq; de causa
 ejecti fuere, furis ut plurimum studiosi, illi in has
 adverti oras, fœnti Germanorum receptaculum Livonia,
 et in oculis [Nobilium] ~~mag~~ praefecti ~~lib~~ Nobilium
 filiis Pastores annuarum ut plurimum facti, Deficiente
~~enim~~ in ministro ~~~~~ Ecclesiae, Parochiam [ipfi] tali
 homini et conjugum dabant Nobilis: utat linguae hujus pro-
 vinciae esset ignarissimus, et [Theologiae] sanctioris
 doctrinae juxta imperitissimus: unde nulla rudium cate-
 chizatio, nullae conciones nisi barbarae, ~~unde~~ [unde] exquisitus
 rifus auditorum: Vita etiam talis, qualem ex Academicis,
 unde relegati, huc advexere. Existere super hanc rem

meliorum Ministrorum Dei [et] qui rariores, querebrae, et
 existant etiamnum, nec inficias et experientia quotidianâ.

Suasit itaq[ue] Regii Senatoris et Comitum ~~Sueci~~³
 ERICI LINSEHOLMII, tum ~~in~~ ~~in~~ urgente viro
 integerrimo simul ac eruditissimo Domini CAROLO, qui
 ea tempestate Myti Consistorii Vices Praefes fuit, à glorios.
 memoria Rege CAROLO XI [decernitur et constituitur] ut Restau-
 raretur Academia Dorpatensis decernitur A. 1688. Desi-
 gnatis tum Cancellario [Viro] Illust. Domino IACOBO
 IOHAN HASTFER Gener. per Liv. Gubernatori Pro Cancell.
 Superintendente Generali per eandem Provinciam Domini
 Doctoris Fischer. Reparantur [hanc] illius cura et mo-
 deramine aedes Academiae veteris, quae in alios usus
 diu conversa usus fuit. Nominantur Professores^x facultatum
 ad modum Academiae Carolinae in Scania, ita ut
 Tres essent Theologi et in his Olavus Odehlius Sanctae Saeae
 Theologiae Licent. Prim. Professor, qui eodem anno infel-
 licissimo casu [in] Holmiae dum per vesperinas tenebras
 in ponte Nautico Holmenfi oberraret, aquis in alfaribus

32 x.)

Qui adfixis literis patentibus per Latam Pro-
 vinciam invitatoris Nobilitatem et equestrem
 ordinem Dorpatum accersit ubi constitutis
 Tribus Theologiae Professoribus uno toto
 Medico uno [et Philoso] Historico uno,
 & eloquentiae et Poetae uno, Logices
 et Metaph. uno, Ling. Or. et Gr. lit. uno,
 Mathem. uno. Salario pecuniario consti-
 tuto ex praedio Wehof colligendo Biblio-
 theca quoque satis splendore Guldenstol-
 piana, quae quot annis aucta deinceps
 Typographico et Bibliopolo prof-
 ficit stipendiis usque sexaginta
 studiosis in 3 Classes distributis.
 [Manfist Dorpat, vacavit Primarius
 Theol Professor per quinquennium]
 Olaus Odelius Paum Tho Prof. adsignatus.

est, locumque viru vacuum, a celebri aliquo ex Germania
 Theologo dum Supplendum sed frustra, reliquit. 2. Theol.
 Olaus Moberg Suderman. 3. Crispinus Jernfeld Wermelandus.
 Juris Profess. unus Carolus Lund Stockholmenfis. Medicus
 unus Doct. Laurentius Mierander Roslagius Philosophi. Jus-
 tanus Carlhielm Polit. Prof. Wermelandus. Olaus Hermelinus
 [Westrogothus] & loq. et Poet. Wermelandus, Mag. Gabriel
 Sveragge Orient. et G. L. Prof. Wermelandus Gabriel Sioberg
 [~~Westrogothus~~] Phil. Mag. Smoland. [~~Westrogothus~~] Log. et Metaph. Prof.
 Svens Cameen Hist. Profess. Svens Struberg Mathef. Prof.
 Westrogothus. Hi omnes initio Anni 1690. Dorpatum sese
 conferre iussi dato singulis [splendido] lauto
 à Rege Clementissimo [viatico] anni unius, ante praestiti
 officium [numerato] salario, in sollemni Inaugurationi
 Academiae futuri praesentes. Interea modum ordinemq
 praescribit Rex ad quem peragenda in illa sollem-
 nitate essent omnia. Adeoq primum quia exiguus Dorpati
 civium esset numerus ad pompam et splendorem rei
 jubetur Cm Haftfer Cancellarius idemq Gubernator Generalis
 ad Comitata Livonicam convocare Nobilitatem [ut ad actui finis]

ad sint]; iubetur quoque ProCancellarius Fiseher ut Synodus Clerici Dorpatensis et Rigensis concieat. [Aderant ad 21. Mensis Augusti A. 1690]. Cum quia haec Academia praecipue in usum Trium [harum] Provinciarum Esthoniae, Livoniae et Ingriae, institueretur, iubetur quoque Esthonia et Ingria ex civitatibus suas mittere legatos [et invitantur] Provinciae Nobiles [publico studiosiores] civitatum cives. Prisdie ~~[restauratio]~~ sollempniter restorationis ~~[accedit convocabat Cancellarius ProCan]~~ convocavit Cancellarius ProCancellarium et Professores praesentes in loco Consistorii, ubi recitatae Professorum vocatoriae et ordo inter illos constituebatur. Ipso ~~enim~~ autem restorationis die, dato per campanas signo, convenit Nobilitas et ordo equestris, qui praecedente Nobilitatis Principalis Marechalco suo [deduc] ad aedes Gen. Gubernatoris [procedens], illum sequentibus in Academiam procedebat: congregabatur simul Clerus in Consistorio Ecclesiastico, ~~et~~ designabatur Professores in [Consist.] Academ. Studiosi in ipsam Academiam, deputati Provinciarum ~~[in sibi destinata loca quoque]~~ in Academia locisq[ue] sibi destinatis. Milites interea in armis ~~[apparebat et]~~

~~instaurati in acie modum~~] stabant ad recuperata omnia ex-
petiti. /

Aderat jam in aede Academica [ipse] Cancellarius
~~eductus~~, ille à Nobilibus deductus, primusq, cum sua
praemississent Musici praeludia oratione brevi Germanica
habita, ProCancellario et Professoribus Constitutiones Academicas
et Insignia à primæva Dorpatensi institutione, Revaliae
apud Schelemi viduam conservata in mensa ante cathedram
locata tradidit; Regis exponens [optima voluntate] intentio-
nem [gloriosissimam] clementissimam publicè Ecclesiae et
Reipublicae bono proficiendi; quo monebantur Prof. et Pro-
fessores ut summa integritate et fide sua jam caperent
et sustinerent officia. Hinc à secretario Clariss. viro Dominus
Nicolas Fundel recitabantur literae Restauratoris
Academicae simul cum Professorum numero [literisq] eorum
vocatoris. Cancellario latina oratione respondebat ProCan-
cellarius, qui susceptis Academiae sollempniter insigniis,
in Cathedram ad sese provocavit Professores quot capere
illa potuit, [qui] hi uti in sollempni Magistrorum creatione,
[fit] juramentum simul praestiterunt, [illud] Ad professorum vero
juramentum facturi sub primo in Consistorium ingressu. Hicce

Hi in Academia peractis in Templum Divae Mariae, praeeunte, in quem insignia Academiae sequuntur ^{Marcho} ~~Marchallo~~ Comitiali: [hos sequuntur] Proximus ibat suis satellitibus stipatus Cancellarius, inde Procancelarius cum Professoribus incedebat, excipiunt illos Cives et deputati reliqui, agmenque studiosi claudunt. Erat ^[jam] nunc in sacras emventum aedes, [ubi et cum] et in choro paratas sibi Cancellarius, Procancelarius et Professores [sedes occupant, illis ~~ille~~] ille a dextro hi a sinistro Cathedrae editionis latere, sedes Musicis sua praecedentibus occupant, cum in suggestum surgeret Rauehert Sagnitienfium [Polwenfium] Pastor qui ex ~~[verbis Pro]~~ praescripta sibi Pericopa Prov. Cap. 2. a 1 ad 6 inclus. vers. egregiam, [et] proximi, [et] eruditam et adpositam humiliam pro concione recitavit: Haec finita De Deum laudamus, eane batur. interea explodebantur tormenta per munimenta disposita, inter strepente militum, suis barbararum (!) fragoribus ~~[manipulo]~~ cohorte Canebantur inde preces et benedictio Dominica. fit hic musicorum interseemium et adscendit in cathedram ² dictam Pro-¹ Cancellarius, qui evocatum ex Professorum coetu Dn. Mag. Olavum Mobergium S. Theol. et Academici Ordinis primum Professore, Rectorem Academiae Magnificum Jollenni ~~[exempl]~~

ritu erect, traditis ei, sceptris, [Constitut statutorum libro] Legum Acad. codice, chlamyde purpurea, quam ipse met ~~[Fischer]~~ in Processu ab Acad. in Templum gestavit Fischerus, clavis, sigillo idque genus aliis sollempnibus: Quibus ~~[defunctis ire licet]~~ peractis, solenne illud ex templo, ire licet, audiebatur.

Jam stabat rediviva Dorpatensis Minerva, [tam] Augusto praesidio, [tot] et eximiiis ornamentis condecorata: Deerat ei ad ornatum atq cultum splendorem nihil, necessitati suppetebant omnia. [Bibliotheca optimis quibusque scriptoribus qui humaniores literas tractantibus usui sunt maximo, tam reliquis aliqua ratione facultatibus] Donaverat Clement. Rex Bibliothecam in Belgio à Comite Nic. Gyllenstolpio, dum Legatus [ibi] ad ordines Regni Sueciae Hagae esset, collectam, praestantissimis Graecis Latinisque in quocumq literaturae genere scriptoribus instructam: augendam ulterius liberalitate Principum, et successu temporis egregie, libri praesertim à quo Pernaviam accessit auctam. Tum si quid ingenioso factu edere [Dorpatum] ab illo tempore praestantiora ingenia meditarentur, praesto erit Rege curante Typographeum, Regis typis instructum, salario typothetae numerato, sicuti omnibus Doctibus idem ~~idem~~ adtributum 500 Thal. arg. salarium numeratum cum

praediis Tarvanna in subsidium compendiumq[ue] ~~[sua]~~ Rei familiaris
 quaestuosissimum; [quibus] I declaravitq[ue] Rex gloriosissimus, se
 vestigia [suorum] majorum magna secutum fuisse gloria.
 declarare vere vere Livoni, quamvis unius haec Regalis Magni-
 ficentia ad usum provinciae hujus spectaret suumq[ue] et exinde
 magno extarentur exemplo Principis sui, se majoribus suis ~~[non]~~
 esse [^{meliores} ~~facilioribus~~] non dispares: qui ab illo tempore quo primum
 Academia et artium ingeniarum officinae haec institutae, ad
 promovendam rem literariam ne teruncium contulerunt quidem,
 ut potius sequioribus haece temporibus, odis interuentis Aca-
 demicam omnem rem sublata[m] iverint, ⁽¹⁾ tanquam quae ad fla-
 gitia eorum, quibus innutriti, expugnanda, impietatem, cui ad-
 suere, profligandam [^{severitatem} ~~severitatem~~ mitig] licentiam compefcendam,
 fidem in Principes ingenerandam, haec constituta [est] sit.
 Non feliciore in ~~in~~ his Suecia quae [folio] Principum suorum
 fruitur elementissimâ solum in liberales artes beneficentiâ, [et]
 Nam a quo tempore Gustavus aut Christina regno praefuere,
 nulla vidit fere privatoam in literas eorumq[ue] cultores beneficia,
 nullas in pios usus Symbolds, nulla publica stipendia in do-
 centes, vel discentes, aut ullum literariae rei & ecclesiae

argentae indicium, excepto uno aut altero. Adeo exarsit illa pia
 liberalitatis Vena sub Suecis Evangelicis, quae sub Pontificis
 largior uberiorq; fluebat. Unde, (: avertat Deus omen!) verendum ne
 Deus aliquando ingrata suorum bonorum agnitione provocatus,
 illa à literis purae religionis praesidia nobis adimat. [Sed]
 Quod enim adhuc ~~adhuc~~ stet Ecclesia, quod literae adhuc dum
 extinctae penitus non sunt, quod adhuc dum nulla nos ingruit
 barbaries, id Regibus piissimis Gustavis et Carolis gratissima de-
 bebuit Suecia, debuit Livonia. An se autem ab imminente
 per fanaticismi monstra, barbarae feritatis immunitate tueri
 diu potuerit: Cum antiquus in literas favor, tenerior in innocuas
 Musas adfectus, quae [sibi] aliis ornamento sunt et usui, sibi
 parum prodesse possunt, in neglectum fere, contemptum et quod
 gravius in obia verberit id Deus novit. Adeoque nisi Carolini
 praesidiis tutae tectaeq; heic aliisq; in locis essent Musae in
 malam dudum abiissent rem. Conservet Deus CAROLUM sicuti
 nos ille conservat!

Hicce à Rege elementissimo summa prudentiâ et mag-
 nifica liberalitate in D&I gloriam Ecclesiae Reipublicae
 commoda, constitutis. Magna industria et alacritate invicta ad

suscitanda ea quae vix hinc in Livonia sepulta jacuerunt literarum
 studia, properarunt [sicubi singuli] Professores. Sicuti singuli
 non solum [praeclara] solida eruditione domi parati instructi
 erant, sed ex recenti [quoque] iam peregrinatione, plurima rerum
 et multiplici rarissimarum experientia locupletati in praeclara
 quoque ingeniorum exercitia magna contentione animi exardefer-
 bant, honestissima inter sese aemulatione ad quoque eximia stu-
 diorum tentamenta juventutem exemplo et eruditione incitantes.
 Siluerunt haec Dorpatica pulpita, longo errore palantibus
 Musis, quae nunc Dissertationibus quotidie eruditis, legendo
 disputandisque personabant. Aperuit sese clausus ^{hucusque} ~~haec usque~~ in ca-
 thedra Academica Sacer Scripturae estex et ex fontibus suis
 sese saera oracula accipiebantur [ambrosi fecit ex] purissimis
 solidissimis expositionibus explicatum. Nec rostra olim facundia
 sua tam exornasse certum est Hortensios aut Tullios, quam
 Hermelini suadum Dorpatensem cathedram. [Non Nazones aut Ma-
 rones] Invidisset Italia [Dorpat] non nova illa sed antiqua,
 [erat illa] ea egregia carmina, [tam felicioris ~~pat~~] Hermelini quae
 Nazone ^{aut} Marone non indigna erant. Tum Euclideos ductus et
 Archimedis sollicitiam [penes sese] Dorpatensibus sese commoda

ipsa se cum indignabatur Dallas. Neg erat ulla sapientiae pars,
 quae non singulari cum successu Dorpati floret. Unde non
 eruditissimi solum prodierunt juvenes ad Ecclesiae Reigp, mi-
 nisteria. Sed et ipsi Musarum sacerdotes et publici ~~magistri~~
 magistri, tanquam ad meliora et ampliora pleriq nati vide-
 bantur eorum, Academicis vix diu cancellis comprehendendi
 industriam posse plurimis constabat indicis. Quapropter eu-
 ditos et praeclaros viros necessitate exigente publica, non aliunde
 quam Dorpato habere potuit Imperium sive publicae ad Prin-
 cipes [rebus] res expediendi, sive gubernanda Principis vale-
 tudo, sive jus dicendum sive Ecclesia Dei cum fructu et laude
 moderanda. Videbaturq incrementa maxima ex hoc Athenaeo
 sentire sese literaria res: Concurrente ex Suecia, vicina Fin-
 landia, Esthonia, Ingria et Livonia magna juvenum fre-
 quentia. Quae tamen ingruente mox tristissima ammonae caritate
 rarefcere, et ab accessu Livonici agri absterveri: juvenum ~~animi~~
 eorum praecipue animi qui vel ex Suecia vel aliis procul distatis
 oris, aditum in Livoniam meditabantur¹⁾ Tum quia alieniore
 ab imperio incolae esse inciperent animo, [et] ad novas res spee-
 tante jam clanculum provincia per proditores quosdam Patricellum
 et complices, Livonorum non nisi paucissimi ad haec sese rece-

41 X).

Quamvis nec ea tempestate Phoebus nec Juis
eamerit quandoq; maculis, tantum aberit
tamen ut tanta caligine aut liſora-
rum infuſeaverit ſplendorem aut Mag-
natur animos frigidare quodam adiectu
inbuerit quam purgtinis temporibus.
Melioribus ſemper illajorem partem
conſtituentibus. Frequentia quoq;
juvenitulis quamvis non magna neq;
minuta proſus: ingruente mox annone
canitate graviffima A. 1693 et ſequen-
tibus unde abſterriti plurimorum
animi nec Suecia nec Finnonia
egredi auſi ſunt.

perunt Academiam, et si accefferunt vix a limine Musas salutarunt, Fifehero, nisi fallor, Pro Cancell. rem illam clam procurante, ejus ductu, jussu et commendatione in Germaniam immaturi avolarunt; et commisset res damno si ad bonas et laudatas Academias abiissent, sed ad Spenerum Turbatorem Ecclesiae, Hallam Gryffam¹⁾ aliasq; suspectas et haereticas abivere Fifehero jubente, laudante, demumq; sequente Academias, non sine suspitione conscium motum in Livonia feelestiffimorum bellig a Rege Poloniae Saxoniaeq; electore concitati fuisse Fifeherum. Ades nec suis ea tempestate maculis caruit Phoebus^{ille} caliginem aut nigrorem nec malignorum judicia nec temporum iniquitas inducere ei potuere. Ut potius cum praevideret Rex Clementissimus CAROLUS XII gravissimos in Livonia bellorum motus barbarorum inundationes et lanienas, de transferendis aliisq; pro reliqua prudentia sua, coepit in bellibus Musis.

Huc usq; per Decennium fere faventi hospitio eos foverat Dorpatum cum alias illis pararet sedes Rex elementissimus. Et quamvis [nihil] Pernavia^{x)} sese nec amoenitate loci nec fertilitate aut ubertate ulla commendaret, utpote in litorissifimo et macerrimo inter ~~faenosa~~ Bece atq; maris ~~fole~~ arenas sita, placuit tamen amoenitate potior, dubiis in rebus

42 x.)^a

Missi itaq; quidam deputati Perno. qui locum et civium
indolem explorarent, et quamvis nihil deprehenderent, quod
aut amoenitate sua aut fertilitate ~~Etiam inlustrem socie-~~
~~tatem~~ illum commendaret, in litoris oriffimo utpote et maer-
rino agro constitutum, ut posset tam inlustrem societatem
adlicere. Placuit amoenitate potior rebus dubiis securitas.

Remittentibus hinc Revalia illinc Riga ne ad se transf-
feretz et de suis sibi Gymnasiis timentibus. Adeo
publica cum negligitz salus nec obtinetur privata.
Pernaviam itaq; transducta Academia A. 1699. in
Octobr. de qua sollemni inauguratione tanto vicendum
minus cum publice typis excusum exstet. Moderante
omnia Primo Cancellario Erico Dahlbergio, Campeduei gene-
rosissimo Regio Senatori et Generali Gubernatore Livoniae,
qui aedem Musis splendidissime aedificari fecit cum
Architectus ipsemet Castrensis praecipue delineator inven-
torq; ingeniosissimus.

Ceterum gemino ~~Ex insperato~~ praeter opinionem incidente
bello Polonico et Moschico, dissipatae Pernavienses Musae
palantesq; huc atq; illuc dissefferunt, sed infelici exitu cum

H2 x) b

quatuor simul Regis excederent gratia: [nec per belli turbas
 ulla esset erat] Regio incomparabili in hunc locum favore,
 qui nulla licet esset frequentia juvenum, Professorum semper
 numerum nunquam deficere permisit, sed salario et immunita-
 tibus donavit. [Cogitatum interea] Saevientibus interea
 Muschorum armis Pernaviae saepius excidium minitantibus
 Pro Cancellarius Nicolaus Bergius Gen. per Livoniam Superint.
 [Quasor erat supplici] necessitatem Academicam ex loco Musis
 inimico transferendi in quemcumque vellet alium locum Rigam
 potissimum

securitas. Remtentibus interea hinc Revalia illinc Riga ne
 ad sese Academia commigraret, clanculum machinante ut
 perderet tristitia soli horrendi citius sanctissimas Camoenas,
 omnemq; bonis alacritatem ingenis demeret. Fifeher, Veritotamen
 haec consilia in bonum Deus: Kreptae Moschicæ tyrannidi
 Musæ, noctæ hospitium, de Migrationibus literarum erudito
 sermone claudente Musarum [chorum] apud Dorpatenses ora
 Michaelis D. A. U. Quo peracto nova ipsis heic Pernaviae erigitur
 sedes die Octobr. A. 1699. [Anno in] In qua inauguratione quid
 celebritate sollemni peractum sit perscripsit egregie ille qui
 historiarum tum Professor erat Sueno Camen, quod quia
 publice prostat editum: plura heic non adimas et futura
 posterum industriae relinquimus ac integritati.

Dhella àhr p^a Vironum qui commendatione eruditione ~~et~~ recti-
 tate ~~et~~ muneris integritate atq; exempli rectitudine, inter
 reliquos claruerunt mortales, vitas scripto consignare, ~~et~~
 et ad posteritatis memoriam melioris ævi virtutes trans mit-
 tere, uti semper iudicatum est [non officii] aliquam non
 tantum [est] in majores [honestæ pietatis] piæ venerationis
 partem esse, sed et ætati, si quæ futura, in eximium
 proprium incitamentum: Quum viderit illa, quo modo ad
 eruditionem primo parandam, magnis studiis diligentia

Dhella àhr p^a
 prof. bladet skrijnit
 som så anmærdat år.

insuperabili ~~quo modo ad~~ ad eruditionem praecellentia
 ingenia fuerint: honores inde adiverint: Atque demum quot
 in publicis muneribus labores sustinuerint, quot certas ma-
 lignorum obtrectationes senserint, bonorum contra favo-
 rem et praesidia experti, ad tranquillum aliquem senectutis
 portum pervenerint ne se a rectitudine propositi sui magna
 cum alacritate Ecclesiae Dei Regi p. interveniendi, ~~abstineri~~
~~abstineri~~ absterri aut quacumq; ratione dimoveri patiantur.
 Illustres quae Dorpati congregatae sunt Academicae Societas,
 paucis circumscripta annis et floruit et desit: [viris tamen
 constabat] Doctores illa non uno ex locis repetierat, quare
 magna [itaq] inter illos ingeniorum, uti Studiorum diversitas
 existit, unde mutationes crebrae, et frequentiores quam
 alias, in alia loca et ad alios honores digressiones. Paucissi-
 mos enim Dorpatum ad finem vitae retinuit. eorum autem
 ex suis viris excitare vitas, et ex fragmentis diggeris, ut
 abijt membra colligere si quis voluerit operam ludere videbitur.
 [aut] tunc si quis gratia memoria [recolere] mores eorum venerari
 et [laudare] quos labores pro publico sustinere, quae erudi-
 tionis suae monumenta reliquerint commemorare: temporis enim
 injuria perire monumenta bellorum, cruentissimorum calami-
 tates si quid proditum memoriae interciperet. Contenti itaq; nomina

eorum ordine recensere, cum alibi illud factum non meminimus;
 et si id factum, perperam quam saepissime factum. Posteritati
 perinde speramus non injucundum fore in hujusmodi sese intueri
 speculo, indeq; exemplum sumere sibi, ut discat quid maxime
 fugiendum iis quos praeclaris societatis divinae adferere
 placuerit providentiae: [et] quidve agendum, ut [absq; ob-
 trectes officii partibus recte defungi queat] felici cum successu
 demandatis partibus defungi queat, publico proficit, nemini
 noceat, juvenibus exemplo prae luceat, Collegarum absq; obtrectatione
 it discordiis fractur honesto iudicio. Dolendae enim vices
 ejus eruditi collegii, [ubi] in quod homines varii ingenii sese in-
 gerunt, sacramenti sui praestiti minus memores, qui nec verae
 religionis amici sunt nec manifesti hostes feclerati turbones
 et maculones: quorum una gloria calumniari ingenius et viris
 bonis resistere, suaq; vel publicâ petulantia vel clandestinis
 [mors obtrectationibus] cavillationibus sibi suisq; collegis infamiam
 creare. Tristia vidimus etiam ejus rei in sequentibus exempla
 quae [uti] perinde atq; umbrae reliqua clarissima Ecclesiae
 reisp. lumina distinguunt. [Quae tamen] haec uti sibi noeu-
 erunt maxime ita [reliquorum] bonorum acuerunt virtutem,
 quae nunquam suo mota loco in rectitudine quam sibi pro-
 posuit persistit et tandem ad illud sese fastigium [penetrat]

ubi virtuti praemium [erit] fuit magno cum applausu penetravit.
 [Opera ~~erit~~. Epistola ad Romanos / selectioribus Scholis illustrata
 Matthaei Evangelium commentario expositum et dissertationibus
 illustratum Psalmos enarrationes: Ita ut textum ipsum selec-
 tioribus]

1. ANDREAS VIRGINIUS. ex Nobili progenie de Schweggen et Globitz
 in Pomerania natus sed literarum, sacrorum praecipue
 dulcedine inlectus, exemplo maximorum in Ecclesia Dei viro-
 rum [ut Matthiae Noë (!) aliorum] illa in Academiis sectatus studia
 eorum peruenit ad gradus, quibus, cum laude ad ministeria
 Ecclesiae Deoque servendum perveniret. Rostochii itaque
 Magisterii simul et summos in Theologia Doctorales honores
 adiit. Praepositus [inde] interea Partzensis [districtus] in Pomerania
 [creatur] constituitur. unde Dorpatum ut primarius Sacrae
Sanctae Theol. Professor effret, evocatus est. Vir juventuti in-
 formationi educendae Ecclesiaeque servandae natus (!) et fretus,
 diligens suorum praeceptor et felix. Omnibus enim illis prae-
 fidis, quae Theologum decent, instructissimus. Unde multae
 et praeclarae ejus sunt Theologicae quam plurimae differ-
 tationes; frenti Disputator erat acer et subtilis, exegeta
 facundus. Quis in tenenda vera doctrina usumque disciplina

gravissimus, acuti vir ingenii, linguarumq; eruditarem omnium egregie peritus neq; philosophicus minus imbutus scientiis. Peregrinator Orientis qui aliquando audivit hominem inter Turcos (!) Die Paschalis eamere Christ läg i dödens länder (!). etc.

A primo institutionis tempore [ad ultim quo] Pro-Rector renunciabatur quo datus τὰ γὰρ ἄ Της illustri Baroni Benedicto Skyttio; Ad ultimam Academiae eadem per 25. annos Venerando in officio cum summa laude permansit, sub quo tempore plurimos Scripturae libros publice [~~exposuit~~] eruditis commentariis exposuit, qui lucem quoq; publicum viderunt. Selectiora [quoq;] praeterea aliqua dicta disputationibus illustravit. Magno fuit iste vir Dorpatensi Academiae ornamento quiq; plurimos ex Suecia et aliunde sui fama in Livoniam pertraxit. Saepius collegis in Facultate Theologica cum destitueretur eo ardebat publici usus studio ut [utriusq; absentis collegae] sustinuit partes et suas et collegae. [Tum] Is dissonantiarum quondam quae inter Professores saepissime intercedebant pertaesus, Academico semet abdicavit Consistorio ut mente liberari et compositioni animi tranquillitate studia juventutis promoveret. Neq; erat qui pluries Rectoratum gesserit; quinquies

enim omnino fauces Academicos sibi commissos vidit. Aderat in
 obsidione Moscovitica: qua liberatus Revaliam cum reliquis
 egressus collegio, [atq] Prorektor illie 1654. fuit, donec pestem
 quoq; vehementius ingruentem fugeret simul atq; locum illum.^F
 [Quot autem intercefferint anni antequam Superintendens
 Episcopus Dioeceseos Esthonicae fieret non compertum. Weg [quem]
 ubi sibi [locum] sedem [elegerit] fixerit. sicuti quousq; aetatem
 perduxerit].

Opera ab ipso dum apud Academiam Darpotensem Professor
 ageret, sunt sequentia:

Epistola ad Romanos scholiis selectioribus illustrata
 Matthaei Evangelium scholiis notatu dignis et disputatio-
 nibus publicis illustratum.

Commentariis in Psalmos Davidicos: quo textum (1) ipsum
 selectioribus notis illustravit (2) Quaestiones utiles et arduas
 inde $\Delta\epsilon\tau\iota\kappa\acute{\alpha}\varsigma$ et $\acute{\alpha}\nu\tau\iota\delta\epsilon\tau\iota\kappa\acute{\alpha}\varsigma$ proposuit et solvit.

Volumen Disput. in Johannem Evangelistam, quae
 selectissimas Notas exhibent.

Postea vocante Clementissimo ⁽⁶⁾ [Regina Christina] Rege Carolo X^{mo}
 vacantem obitu M. Joachimi Theringii Dioeceseos Esthonicae
 Episcopatum capessere jubetur, cui brevi quidem tempore,

summa tamen cum laude praefuit ad annum 1664. d. 20 Decembr.
Huic successit M. Jacobus Dfeiffius Pomeranus A° 1666.

II. GEORGIUS MANCÆLIUS,

Semgallia Patria natus. Academicis defunctus studiis et Philo-
sophiae Magister, sine dubio, in germania creatus, ad Wallho-
fianam primo in Curlandia Ecclesiam à Celsissimo Curlandiae
Principe vocatus est, inde post triennium Seeburgum ipsum ex-
cepit. Dorpatum porro suum ipsi non concessit sed concedidit sug-
gestum: ut verba ipsius [sunt] Mancælii. Atque simul cum Pasto-
ratus secundum in Theologia Professionem suscepit ab prima
institutione. Quia vero gradu in Theol. destitueretur, pro li-
centia Theologicos honores adeundi disputationem sub Virginio
habuit inauguralem A° 1633. Vir uti videtur excellentis ingenii ani-
mique moderati, Concionator disertus, et Ecclesiasticâ Pruden-
tiâ celebris, unde iteratis Principis Semgalliae Curlandiaeque li-
teris vocatus est, quibus fatigatus Theologicae Professioni
resignare potius voluit quam honoratae vocatiōni divinaeque
providentiae remitti. Docente postmodum eventu, quam
utilis illius viri in Ecclesia Dei opera fuerit. qui in
Lettonica lingua primus erat, qui aliquid in usum Eccle-
siae ederet. Permanfit Dorpatis ad Annum MDCXXXVII,

cum primum institueretur (!) Gymnasium Dorpatense Theol. illic Professor constitutus
est. Unde Gymnasio... (nomen lisatus)

eum unde viginti annos in ministerio ante illud tempus fuisset.
 Unde discessit d. 18. Septembris Principi Curlandiae à Coneionibus
 futurus. Simul quoq; Ducatus istius Superintendens constitutus,
 Mitthea postmodum habitavit. Collegis ille admodum charus, prae-
 fertim Virginio, eum quo [amicissime] conjunctissime vixit, qua-
 propter aegre illum a sese dimiserunt Collegae, primumque
 potestatem abeundi concedere se posse negarunt, dicendo: uti
 acta docent, nec dimittendi sibi potestatem esse sicuti nec
 vocandi: aequius discessum tulerent proceres Regni. Memo-
 rabilis est Manelii vox, qua suis valedicit collegis: dum
 „voveret in Theologia fraternitatem Professorum et victoriam
 „contra haereticos et schismaticos. in jure, juris sacerdotium;
 „in medicina Τρίγαν καὶ Δόγαν; in Philosophia veritatis
 „amorem. [versus] hoc claudit carmine:
 „ Ex animo precor, incolumem Servator ELOHIM
 „ hanc almam servet tempus in omne Scholam
 Penibus editis in lingua Lettica quam egregie excoluit, libris
 inclaruit, ob quos apud posteritatem ejus sanctam et honoratam
 esse oportet memoriam. Ipsi enim debet Ecclesia Lettica Ex-
 positionem in Evangelia Dominicalia et festinalia, Christi
 quoq; senatoris Passionem; Librum seu Enchiridion psalmorum

in istam linguam transfusorum. Qui quoque ut exteris prodesset, Dictionarium Letticarum vocum consignavit, quod Lettus dicitur.

Magnam intercessisse Maucellium inter et Virginium controversiam narravit mihi Pro Cancellarius Reverendissimus.

III. HENRICUS HEINIUS

Juris Utriusque Doctus Rostochio - illegalopolitanus: unde evocatus ad Professionem juris: in qua statione ad ultima Academiae permansit. Stiernhielmi, acta Docent, fuisse in pluribus antagonistam celebrem. Vir prudens et rebus gerendis promptus, moderati ingenii et pacis amantissimus; plurimis et difficillimis, Academiae publico nomine in Regnum, uti locuti sum, legationibus ad Regiam et proceres defunctus: Tum pro Cancellariis impetrandis, tum Privilegiis ~~in~~ confirmandis, immunitatibusque pro Orphanis et viduis Professorum obtinendis. unde longe maxima ejus viri in Academicam societatem existere merita. Quam vel in informando sedulus vel felix fuerit, quamvis non dubium etiam illa clarissime laude, investigare ~~non licet~~ tamen in tanta obscuritate non licuit. aliquas dissertationes in diversos titulos juris Romani illum scripsisse videar mihi vidisse. Id observare haec commodum: Cum duo constituti fuissent juris Professores. uterque tamen Jus Romanum publice

exposuit. donec urgente ProPancellario Klingio ut Juris Sueciani aliqua in Academiae cathedra haberetur ratio: Heinicus hic monstrandas sibi publice sumptis circa materiam de successibus ab intestato ex jure Communi, Juris Suedici et Livonici diversi differentias. Metimur hic Academiae Dorpatensis, Mosco illam invadente, Rector fuit. Quorsum inde evaserit, vel an evaserit incertum est. Et [nisi me omnia fallunt] Adessor quoque Regii Dicasterii simul ac Professor erat. in plurimis, uti dicunt, Commissionibus magni ejus opera fuit.

Evagavit in Sueciam et Professor Ups. factus.

W. B. Hunc
Krause
nunc alius
hunc.

[W. B. Hunc Raricum Descriptio Upsaliae à Prof. Gueberg edita 1704 vocat et Jersero-Bohemum, Acta nostra vero stolpa Pomeranum vocant.] filium. forte itaq stolpae in Pomerania antea fuerat, unde in Sueciam evocatus. vide Matriculos 1632. 23. Maji

IV. JOHANNES RAIC.

Medicinae Licent. [Stolpa Pomeranus] Bohemus. Professor hic Med. et Physices, sub illud tempus quo ante inaugurationem sollemnem Dorpati colligebantur Professores, [in] publicis [memoratus actis], ~~constitucionalibus~~ ^{confistorialibus} interfuit conventibus. [Et suspicione est non caret ante illud sollemnem actum ^{ille} exspiravisse] sed ante inaugurationem constat in octobr. 1632. adesse ipsi, Dorpatensi

in civitate donavit [constat] Rex Gustavus Adolphus, quas [aliquot] tribus post annis, [uti] Demontus Joh. Raic, Academiae futu-
 Ivere reliqui Professores adferere, cum alii extra societatem ven-
 dendas essent. Id [que] heic [observari movetur] praetereundum
 non est: Quos quidem a Reverendissimo Baazio dici adfig-
 natos a Rege Academiae Dorpatensi Professores Medicos; sed
 nunquam [vero] praeter unum [hac] ad illam simul atq[ue] semel
 accessisse certum est, uti demontus Raic susceptus nullus: sed qui
 Mathem. superiori ille et Physices Professor constitutus et eodem
 Anno sequenti Petrus Schomerus.

NB. Professor hic (!) Ups. Acad. unde huc vocatur vide fers.
 Chr. ad Cohen de Profess. Ups. factus Professor Upsalensis A.
 1627. Collega illic usus Johanne Frane celebri Botanico et Horti
 Botanici primo inter Upsalenses instauratore.

V. JOHANNES BÆLOR

Med. Doct. et Professor Anno 1632. 21. Aprilis Jollenni Orati-
 one inauguratus est. Rostochiensem fuisse suspicio est. Man-
 sit in publica hac statione donec A. 1643. 23. Febr. de dis-
 cesseret ipsi gratularetur Academicum Consistorium. Quo autem

abiverit altissimum est silentium. Nisi Holmiam et ad aulam
Regiam abiisse tam celebrem medicam praxi Doctorem, conjici-
endum sit cum satis constet plures Holmiae vixisse Belovios
ex ejus stirpe fortasse egressus. Fridericus Belov in secunda
restauracione Medicinae apud Dorpatenses Doctor et Professor.

VI. FRIDERICUS MENIUS.

Phil. Mag. Histori. et Antiquit. Profess. Primuz in Fac. Philosoph.
Decanus. Locus et unde incertum, extraneum vero fuisse indubium
est, et si conjectura adsequi quis poterit, Borussum, qui vel
Mariaeburgi vel in confinio natus. Huic injunctum in Consisto-
rio circa exordia Academiae res ejus scripto consignare.
Quae sine dubio praestitit. Laboriosum enim et diligentem
rerum scribendarum investigatorem illum fuisse alia opera
historica docent. Vita vero ejus erat imprudens vel suspecta
saltem; tum minus quoque illa fuisse honesta videtur, quippe
qui exigente Virginia arrepto servatus est A. 1636. ex quo
elapsus peregre abiit, sed rediit tamen Domum citatus.
Tandem a Fideali Regio die 26 Jan. 1638. accusatur [in puncto
B] criminis bigamiae. Quam litem evitaturus Menius clam

Dorpato discessisse videtur et Oesiliam aufugisse. quorum inde evaserit non constat. Illud publicum decernit Consistorium 16. Nov. 1639. Acta Meriana, quae mutila, delenda et annihilanda esse.

Inter opera ejus Chronicon parvum est Livoniae Germ. et Latin. prodromus historiae Livonicae. dedid. Gen. M. de la Thour. Conf. Acta Meriana et Catalogum Scriptorum ejus mscr (!)

Domini Belgii

VII. MICHAEL SAVONIUS

Philos. Mag. Log. et Eth. Professor. Rex Finlandiae regione Savolax illum oriundum suspicio est, cum alii ex Savolaxia orti Finnoes in Matricula Savonios sese adpellent. initio hic diligentem sese et moderatum uti: exteri collegam exhibuit, Sed mox in varias dissensiones cum singulis primo Professoribus inde cum senatu universo sive incidit sive ruebat: Litesq illae non in Consistorio modo Academico sed et Regio dicasterio, coram Cancellario Demung Regio senatu peractae sunt. Turbulentissimum enim ipsi oportet fuisse ingenium suspicax et protervum, audacia et recordia plenum suiq muneris negligentissimum. Unde [quasi] de illo senatus Academicus [apud] ad Cancellarium et Regiam

„[recte] ad hunc modum scribit A.º 1646. quod Savonius propter
 „manifesta vitia enormes offensiones, schismata, dissensiones,
 „factiones et propter manifesta vitia, sine dedecore et damno
 „Academiae, tolerari non posset, cum per rectam rationem
 „reduci ad meliora nequiverit. Inquitur itaq̄ accuratissime
 in vitam, actionesq̄ et supinam in officio publico [ejus]
 negligentiam Savonii; praesertim quum toto anno sine venia
 vel Confistorii vel Cancellarii abfuturus decesserit et sic grande
 crimen perjurii commisit agente contra illum publico nomine
 causam hanc Holmiae Johanne Erici. Quare ab officio re-
 motus est, [id quod domum redux Johannes Erici] jubante
 per literas Regina Christina, quas domum redux A.º 1650. 28
 [prodax] in Confistorio produxit legendas memoratus Physices
 et Astronomiae Prof. Johannes Erici Strengnensis Savonii,
 Schelenii Cralii aliorumq̄ turbatorum antagonista perstreuus;
 in reliquos vero Professores viros bonos officio et fide
 inclýtus.

VIII. HENRICUS OLDENBURGIUS.

Orat. et Praef. primus Professor: quique in inauguratione prolixam dicitur recitasse orationem. [Qui] Praeclare is de publico meriturus fuisset, si vitam fata permisissent prolixiorem. Cum enim annum integrum cum mensibus aliquot vixisset ad [plures] beatas migravit mansiones in Decembri A^o 1633. Cujus autem fuerit non traditum memoriae. nisi ex cognomine Oldenburgico comitatu oriundum pronunciandum sit. Quae vel inde roboratur suspicio, quod filius ejus Bremâ Oldenburgo propinqua post obitum parentis dicitur Dorpatum redisse [atq] haereditatis suae partem [e]oq[ue] tum fuisse aetate ut haereditatem suam curare potuerit.

IX. PETRUS GOETSCHENIUS.

S. S. Theol. Licentiatus Primus antea Rector Gymnasii Revaliensis Keln p. 551. Gr. Litt. Profess. et Scholae Dorpatensis à prima ejus institutione Rector fuit. Singularem oportet hujus viri fuisse ingenii promptitudinem, eximiam eruditionis ubertatem et felicitatem, cum A^o 1634. 9. Martii. Extraordinaria quoq[ue] ipsi committeretur Theolog. Professio. Tergemino itaq[ue] oneratus muneris aetatem vix diu durare potuit laborum semet

frangens ipsum viresq; exhaustiens pertinacia. Anno enim 1636. d. 28. Martii, docent aeta parentales in ipsius memoriam constitutus fuisse dies. Letticae hunc atq; Gothonicae linguae in Schola puerorum habuisse sub se Magistros, qui juventutem eas linguas docerent Aeta docent.

X. JOACHIMUS WARNERUS

Haereditarius in Sorā. Mathem. inferior. Professor et circa inaugurationis initia Secretarii functus [est] munere, quo se publice A. 1633. in Nov. abdicavit. Mansit aliquandiu in hac Statione, quamvis non suae Professionis Magister aut imperitus aut incelebris ob intempestivum tamen mercimoniae studium non per omnia apud collegas bene audiebat. [Post] Is salarii sine dubio geminandi gratia senatu Academico iussio, Consul civitatis Dorpatensis electus et constitutus est. Et aliquandiu utroque, non sine juventutis dispendio officio defungi visus est. quamvis plus curiae mercibusq; tractandis quam Academiae et Scholae daret; de qua re conquesti apud Cancellarium Philippum Scheiding Rector et Professores in Nov. A. 1634. atq; si illo iubente Professione decedens, Consulatum retinuit, in qua consemuit.

XI. JOACHIMUS WEIDLING.

Ling. Orient. Prof. Revalia vocatus, ubi controversia ipsi cum Revaliensi ministerio, ob quam aliquandiu dilata ad Academiam vocatio, donec de vita et eruditione plenius constaret, die 15. April. A^o 1632. publicè inauguratus est. Non diu post ~~finem~~ instaurationem Academiae Dorpati perst. esse videtur. Exacerbatus primo quod Auditoribus destitueretur: studiosis (in) coram Consistorio culpam in Professore transferentibus, quod obscure et negligenter suam tractaret lectionem: Nulla cum ipsis Dictata communicaret: Analysin Grammaticam non doceret. Unde Dr Virginus Rector Mag. Weidlingium arguebat vel non idoneum satis vel invidum Praeceptorem: ~~in~~ acerbius itaq; verbis Rect. Magi. excepit Weidling, quam ob rem re et corpore arrestatur 1633. 15. Julii sed seq. 18. proprio ausu ex arresto discessit Revaliamq; petiit, nec postea rediit aut munus repetit, sed A^o seq. 1634. 27 febr. in Weidlingii locum Orient. Profess. nominatus Joachimus Movius et salarium Matthiae in ~~in~~ mortuusq; fuit A^o 1636. Post ~~in~~ sedecim tandem annos exigit relicta Weidlingi quae tum ~~alio~~ sacerdoti Goffhenio imperat, salarium integri anni

ex Academia. Quum. in hunc modum commendat Cancell. B. Skytte
 „Kal. Nov. 1650. Cum constet beatissimum Magistrum Weidlingium officio
 „suo laudabiliter defunctum, statuto salario defraudari non debet.

XII. P&TRUS SCHOMERUS

Uppalia Suecus Phil. Mag., Astronom. ord. et Phys. Extraordinar.
 Profess. à Prolege Loooniae F. Skytte literis Holmiae datis 8 Junii
 1633. constituitur. Atque sequenti mox 22. Julii juramento
 praestito per sollemnem orationem ad publicum docendi
 munus introducitur. Multa cum laude hanc [sustinuit
 Profess.] exornavit spartam, donec successor Domini super-
intendentis Mancelii, ut Theologus alter fieret, in Consistorio
 nominaretur [ac crearetur, licet nominati cum Schomero] simul
 cum M. Dunte celebri illo Caspita Nevalienfi M. Dolmanno
 Rigensi Ecclesiaste et Gymn[as]i [rectore] et inspectore et Hen. Vulpio,
 25. Apr. A. 1639. Virginis, tamen urgente 9 Maj. ~~eliget~~ solus eligitur
 Schomerus, eiq[ue] simul imponitur ut gradum Doctoratus adeat
 Scripta itaq[ue] proluxa et eruditissima Dissertatione De Libero
Arbitrio, Dei Angelorum et Hominum. sub praesidio D. Vir-
 ginii 25 Septembr. Licentiatus Theol. renunciatur, et Profess.
 Theol. in Jan. A. 1640. introducitur. Anno [sequenti] eodem
 [Legatus] Academiae nomine in Sueciam abit ad publica

aliqua negotia procuranda. Duo cum accessisset [Lampius]
 ulterius non rediit; [sed] magno sui desiderio apud Collegas
 relicto id quod D. Below ea tempestate Rect. M. declaravit
 literis 6. Maj. 1641 ad Schomerum scriptis: in hunc modum:

„Cum, quod Deo Trinuni ferimus acceptum, charitas Dn. Collegae
 „erga Collegas sit singularis, quam cum concordia ad communem
 „Reip. nostrae literariae utilitatem fuisse [relatam] directam
 „novimus: hinc, licet jam ante annum à nobis in inelytam
 „patriam suam peregrè iverit; tamen idem est vobis absens,
 „qui praesens: eademq. benevolentia, quae quondam erga
 „nobiscum viventem, jam peregrinantem grata memoria et
 „collegiali pietate ac affectu aliter, fovetur ac confer-
 „vatur. Et proinde absentis desiderio, magis magisq. iden-
 „tidem movemur. et quae sequuntur. Quibus respondet Schomerus

28. sept. eodem anno quod designatus sit Theol. Profess. in
 illustri Gymnasio Stockholmenfi et primarius Adjeff. Confist. Ecclae.

„atq. Pastor Ecclesiae Ridderholmenfis; atq. sic officio suo renun-
 „ciat, gratias Dorpatensibus Patribus agens pro omni amore
 „collegiali, benevolentia, beneficiis aliisq. charitatis officiis,
 „simulq. testimonium vitae et doctrinae expetit: Schomerus

inde voster non diu [hic] in isto Gymnasio permansit ante-
 quam Theol. Profess. Upsaliae constitueretur 1648. Unde post.

instum Dioecesi Calmariceni datus est Episcopus, si qual
 praecellentis ingenii sui monumenta reliquerit, ad
 nostras non pervenere manus: Nisi sermones aliquot
 in Patria lingua ferebres in exsequiis Virorum illust-
 rium. Suavissimi dicitur fuisse vir ingenii et Episcopus suae
 Dioeceseos charissimus

NB Anno 1648 Praesente Regina Christina d. 26. Januarii Doctor
 Theologiae simul cum Johanne Staleno superint. Gen. Livoniae
 ac ProPancell. Dorpatensi Laurentio Stiggelio postmodum
 Archiepiscopo Upsal. Erico Brunnio postea Episcopo Strenguenfi.
 Erico Brunnio Episc. postmo Gothoburgensi et Carolo Lithuan
 Episcopo postm. Strenguenfi renunciatus est ab Archiepiscopo
 temporis Joh. Senacis.

taicantur { eodem anno A. 1634. S. Theol. Extraordin. Professor creatus.
 Licentiam quoque in Theol. Dorpati consecutus est, [ubi se vocat in
 libro Decanat. 1639. post quem annum isto in libro non comparat,
 sed Anno 1643.] Professorem eandem habuit Magister Johannes
 Erici Strenguenfis Prof. Astronom. et tum Decanus Philosophiae

XIII. LAURENTIUS LUDINIUS.

Juris Utriusque Doctus et Poeta Caesareus. Professor primum Gryphwaldensis, à qua statione ad geminam Professionem in Acad. Combeccana sustinendam Juris et Eloquentiae utriusq; d. 10. Maj. 1634. literis confirmatus Dn. Joh. Skyttes senioris in oratoria Profess. succedens Oldenburgio in sept. Gryphwaldia 1635 discessit, et 23 Martij A. 1636 jaramento deposito Prof. utroq; instructus est: Duobus itaq; Professoribus functus est donec [huic demum] Oratoriae ac Poeseos rennuciare jubetur à Regina Christina 8 Nov. 1648. commisso ei in istum locum Bibliothecarii officio, ut earatione ad scribendum plus temporis et otii consequeretur. Sed quia per quadriennium integrum Oratoria vacaret Professio, non passus vir Musis et literis promovendis invicto studio semper incumbens, juventutem magistro destitutam, tam necessaria Professione carere. Itaq; quamvis salarii nihil ipsi numeratum, pro virili tamen, magna cum sui ad posteritatem diligentiaeq; gloria: [~~Auctores~~] Bonos auctores et Poetas studiosae juventuti, [maxima] summa cum eorum utilitate interpretatus est. Tantumq; laboris pertinacia vires corporis animiq; fregit ut cum viri sexagenarius esset, non tam senio quam laboribus exhaustus, lecto decumbere viribus omnibus spoliatus cogeretur. Bibliothecae cura commissa [Erfweringio] Virginio et O. Wepionio. Obiit is Dorpati 1654. aetatis

aetate 62. Philologus sane eximius, qui in juventute Apollineam
 meruit lauream. Pluribus carminibus inclaruit, et quotannis fere
 [orationes] plures metricas Orationes habuit, ut versus fundere visus
 sit. Stylus ejus, si quid recte iudicio ad Poeticum minus accedit
 genium [videtur]: ut quae ipsi juvenes [docendi] ^{oratores exercendi;} (methodus fuit,
 Scholam magis quam Latincem sapuit. Ipse quando literas aut
 programmata scriberet, elegantiore dicendi genere [defunctus] usus
 est, [et semper quibus] scriptisq; ejus gratiam non tam splendore
 reuultus quam probitas, modestia et perspicuitas conciliabant.
 Plura ejus tum eruditionis tum diligentiae adhuc super-
 sunt ingenii monumenta ut in Reg. Christianam plura car-
 mina et orationes, in obitum Gust. Adolphi, cujus memoriam orati-
 onē recollere quotannis Dorpati receptum usu fuit, ea die
 qua ad Lutzenam gloriosa morte occubuit. Mortuus hoc me-
 „ ruit à posteris elogium: Laurentius Ludenius obiit Dorpati
 „ 1654. aetatis 62. Poeta Laureatus: Philologus eximius Professor
 „ Laudatiffimus et Laboriosissimus. Quietam huic viro fuisse
 industriam acta docent, et ab inveterata isti collegio rifandi
 turpitudine alienissimo animo. Unde cum colligenda in
 rebus controversis suffragia: mitiora et moratiora ejus
 deprehenduntur iudicia. Cum nemine in gratiam redisse videtur.

Et quamvis juris ipse peritissimus laticulas tamen et controversias maxime exagus est: plus Themidi et humanitati quam eridi litans. Omnibus itaq; percharus vixit, auguriumq; Magni Skythii implevit, qui cum literis suis Ludenium „Professorem primum vocaret, judicavit Dorpatensem Academiam splendore et praefidio praeclarorum virorum „inlustrari si ad illam accedere voluerit noster, aliisque „ejus Collega.

XIV. JOACHIMUS MOVIVS

Luis et unde hic fuerit reperire non licet; in Weidlingii desertoris locum nominatur in senatu Academ. ad Orientales docendas literas 27. Febr. 1634. Confirmatusq; Professor ab Illustr. Joh. Skytte 10. Maji. Anno Eodem. An vero Dorpatum venerit unquam, dubium valde, et si illuc venerit brevissimo superfuit tempore. Ut illud credam potius, Embeccas sic nunquam salutasse Movium Musas, ~~forte~~ indicio mihi est non contemnendo, quod A. 1636. cum 28. Octobr. Salomon Matthiae nominaretur ut Orientalium susceperet Professionem fieri id dicitur non in locum Movii, sed in locum beatae memoriae Weidlingii.

Traiculus } Prof. Orient. 27. febr. A. 1634. et confirmatur inde per literas
 Joh. Schythes 10. Maji. An Dorpatum unquam venerit valde
 dubito cum A. 1636 ~~17~~ 25 Octobr. quando Salomon Matthiae
 ex commendatione Cancellarii Phil. Scheidingi nominaretur
 Prof. Orient. in senatu Academ. dicitur illud fieri in locum b.
 fm. Weidlingii.

XV. SALOMON MATTHIAE.

Inscriptus Matriculae Studioforum Dorpat. 4. Aug. 1634. Wittember-
 gensis Saxonem sese illic ut in aliis locis nominat, Philosophiae
 Mag. à Fac. Ph. Decano M. Schomero Orient. Profess. nominatur
 hic postea simul cum M. Enrico Gab. Comparagio Episcopo postuatum
 Strengnensi, die 28 Martii 1636. sed quia [literis] Dn. Ph. Scheidin-
 gii, Cancellarii locum tum sustinentis, commendatione iteratur
 M. Salomon: ipsum solum nominat senatus Academicus juxta id
 edicens: se id tunc concedere petitioni Cancellarii, ita tamen
ne in exemplum traheretur. Confirmationem muneris Professorii
 [obtinuit] per literas memorati Scheidingii obtinet ~~17~~ Id. 10. Decemb.
 1636. et 18. Jan. a. seq. praevio iurejurando investitur sollempniter.
 Vacantem tum per obitum Goetfchenii Graec. literarum Pro-
 fessionem, Salomoni suo simul committunt Academici Patres
 A. 1634. quum non ~~non~~ Graecarum minus quam Orientalium

insignis viro esset peritia. Dorpatensis praeterea ad Deum Joh-
 annem Beeleſia, ut ſibi ordinarius Paſtor eſſet A. 1639 vocavit.
 Sed cum tot difficillimis ſe vix ſufficere laboris cerneret
 [cum] quia viribus et valetudine ceteroque valeret minus,
 Revaliam [cum] quia vocaretur A. 1640 ad Paſtoratum quen-
 dam^{x)} urbis, ordinariae ſuae Orient. Org. l. renunciat Pro-
 feſſioni. Ceterum cum ex fide, induſtria et eruditione huius
 viri inſignem non uſum modo ſed ſplendorem naetae et ex-
 pectae fuiſſent Dorpatenſes Comoenae, multis illum nominibus,
 ut apud ſe ulterius maneret, exorant. Conceſſit id precibus
 Collegarum noſter, ut promitteret ſe Dorpati manſurum, ſi
 Conciliarius honeſtam à Revalienſi ſenatu dimiſſionem ipſi
 impetraverit. Haec itaq; in loco et cum abitu ad meliorem
 ſpartam Schomeri, Theologica vacaret Profeſſio, A. 1642. ſecundus
 Deſignatur Theologus: atqui cum infirmitate corporis laboraret
 plurimum, Theologica renunciare voluit muni 25 Octobr.
 1645. cum adverſa ſimul ſaepe urgeretur valetudine: con-
 tentum ſe eſſe dicens Paſtoratu urbis, qui tot labores
 non expoſceret. Ceterum à ſe ſuis illum dimittere volentibus
 permaſit ad Annum 1650. quo Primarius Paſtor Narvenſis
 ad finem Anni electus eſt: Ad quam provinciam capeſſendam
 abiturus ſequeſ a ſenatu Academicos obtinuit teſtimonium:

x) ad aedem S. Olai

quod integrum hic descriptum est ut facilius de illius viri
 summa modestia sedulitate, infirmitatis studio et fide in Collegas
 officio et amore, munerisq; rectitudine et integritate con-
 stare posteris possit. Manu uti videtur scriptum est et
 „stylo Du. Ludeni. Hebraeae et Graecae linguae notitiam
 „merito magni facimus. Et enim Hebraea lingua est et dicitur
 „sancta. Siquidem fundamenta verae Sanctitatis, id est salu-
 „tis nostrae, haec comprehensa sunt lingua, qua locutus est
 „ad Patres et prophetas ipse dei filius, qui cum Patre et
 „Sp. Sancto, solus est Terfanctus, ut illum ~~beata~~ Seraphia
 „agmina proclamant Esaias 6. Graeca lingua non modo co-
 „pio siffirma, siquidem ut Poeta inquit: Graecis ingenium
 „Graecis dedit ore rotundo ~ Musa loqui. Verum tamen Novi
 „Testamenti doctrina ^{et} magnalium Dei depraedicatio, Graeca
 „lingua per Evangelistas et Apostolos descripta sunt; et
 „velut immortalitati apud nos consecrantur. Linguis istis
 „S. Biblia deveranda S. S. Trinitatis opera, creationem, redem-
 „tionem et sanctificationem nec non alia salutem generis
 „humani concernentia beneficia decantant atq; depraediciant.
 „Linguarum harum ut et saerarum literarum notitia cum

„egregie excelleret clarissimus et Excellentissimus tum tem-
 „poris Vir-juvenis Dn. Mag. Mag. SALOMON MATTHIÆ.
 „Wittebergenfis Saxo; Deo annuente ad instantiam Mag-
 „nifici Rectoris, totiusq; senatus Academici ab Illustri et
 „Generosissimo Domino Dno PHILIPPO SCHÖDINGIO Domino
 „in Ornö et Schedevij S.S. Reg. Maj. et Regnorum Sueciae ac Gothiae
 „senatore et Universitatis hujus Cancellario Magnificentissimo etc.
 „in Professore Hebraeae Linguae A. Christi 1636. vocatus et deinde
 „solleniter introductus est. Cum in officio diligentiam suam pro-
 „baret omnibus, et vacare coepisset Gr. l. Professio, servato electionis,
 „nominacionis et legitimae vocacionis ordine in Professore
 „linguae Gr. anno sequente 1634. una receptus est Utilitates
 „linguarum eximias cum Dn. studiosi experiendo cognoscerent
 „non modo juniores eas magnificerunt; verum tamen in provec-
 „tore qui fuerunt aetate, linguarum harum juvenitate
 „permoti, ad exemplum patris seculi, jam cum divo Hiero-
 „nymo Hebraeas, jam cum Cicero Graecas addiscere coeperunt.
 „Et hac ratione cum in Hebraea et Graeca lingua, in qua
 „primitus descripta sunt à Dn. studiosis legerentur Biblia;
 „in profundis sermonibus pie et solenter se exeruerunt, ut
 „recte secare possent verbum veritatis. Et cum in clarissimo

„Dn. collega nostris excelleret scientia frugalis et sobria conjuncta cum
 „docendi dono, quo felicitates ingenii cum aliis communicare potuit;
 „Germanica Ecclesia, quae hic Dorpati ad D. Johannis Christocol-
 „ligitur, A° 1637. non modo in ordinarium Pastorem eum legitime
 „vocavit, sed et Regia haec Universitas apud Magnificentissimum
 „Dn. Cancellarium Acad. hoc egit ut in Professore S. Theol. ordina-
 „rium 1642. vocaretur. ~~Ad~~ Admod. Rev. et clarissimi Dn. Professoris
 „S. S. Theol. pia et luculenta interpretatio S. Scripturae profuit studiosae
 „juventuti, et quod vult D. Apostolus Paulus Verbum Dei in nos
 „habuit in omni sapientia. Fuerunt interpretatioes ex Hebraeis
 „et Graecis fontibus, verae fidei analogae, et sanorum verborum
 „hypotyposes continuerunt. Sacram scripturam jam brevi exegesi
 „illustravit, jam commentariis et homilis copiose explicavit, jam
 „certa methodo ad locos communes reduxit; jam apologetica
 „ad repellendos Haereticorum errores publice professus est;
 „jam Paraenetica ad multorum salutem proposuit. Scientiae
 „condimentum pia fuit conscientia, qua Adm. Rev. Dn. Magister
 „fuit Dei timens, ac proinde laboriosus in vocatione, candidus
 „et fidelis in institutione, mansuetus in correctione. Cum
 „omnibus esset in precio ac honore et toti Reip. literariae
 „plurimum profuturus aestimaretur in Magnificum Dn. Rec-
 „torem Academiae A° 1638. Item A° 1644. ut et a. 1650. adeoq

„tribus diverfis viribus est electus et illustri ceremonia confirmatus.
 „Omnia ad gloriam Dei et ad Ecclesiae aedificationem, ea, qua
 „debet, fide, solerter contulit. Et nihil magis huic Academiae
 „in votis fuisse, quam ut Adm. Rev. Clarissimus et Excellentiss.
 „Du. Mag. Salomon Matthiae S.S. Theol. Prof. ordinarius et ad D.
 „Johannis Pastor vigilantissimus usq. ad extremum vitae hujus
 „mortalis habitum nobiscum mansisset. Verum ^{ter OM} ~~ter OM~~ Matthiae
 „ita disponente, cum inclyti Du. Patres Resp. Narvensis iussi
 „vocatoriis eundem in primarium Ecclesiae Germanicae pastorem
 „vocasset; ipse vocatori ut divinitus acceptae pie annisset,
 „^{volentes} ~~intentes~~ volentes in discessum consentire iussi sumus. Commem-
 „bant unde Sectorsi virum de Ecclesia Christi deq. Rep. literaria
 „optime meritum. d. 23. Dec. 1657. Hoc praeclarum eruditionis et
 „vitae Salomonianae testimonium ne inter reliquas farragines,
 „sporum et ludibrium tenearum latitaret, integrum
 „exferbere placuit; tum ut de experta viri constaret virtute,
 „tum de recta istius seculi Theologorum eruditorum atq. ge-
 „nerum aestimatione constaret. Nondum enim ita
 „ordo nostris evulserat (ut cum Normanno loquar :) nondum
 „ita bonarum artium inopes, ita barbari habebamur, ut
 „nihil praeter ineptos quosdam et inperitos terminos et
 „inutiles ac spinosus distinctiunculas didicisse crederemur:

„non sum inter terribilamenta delicati seculi et modestiora et
 „per sands Tragicos nulla toga nostra et hispida et cynica barba
 computabantur. Nondum pii et cordati Theologi, qui magno et irre-
 prehendo animi ardore ad profligandas haereses et profanas athe-
 orum in Ecclesiam Dei inruptiones incumbunt, tanquam sancti
 zelotae in proscenium et ludibrium fanaticae cohortis impetra-
 ducebantur. Quamdiu civitatis Pastor esset noster antequam Dio-
 ceses Narvensis ipsi committeretur non liquet: in ejus administra-
 tione pro reliqua rectitudine non dubium magno cum usu Ecclesiae,
 illum ad ultima permanisse

An vir eruditus aliqua publica alia sui ingenii, pieta-
 tisq; monumenta typis divulgata reliquerit parum constat. Pre-
 cationis quasdam formulas illum edidisse meminimus narrasse beatae
 Mem. Nicolaum Bergium S. Th. Doctorem et hujus Acad. Pro Can-
 cellarium uti Livoniae Superintendentem: in quibus fuisse quae-
 dam observatum quae ad curacionem desiderabant majorem.
 Paucos Narvae cum [Pastor et] fuisset annos peste illa loca
 contagiosa infecta sunt, quod evitaturus periculum Subecam
 per mare abiit tot animarum pastor, subsistente vero peste
 rediit, sed eo non affectu receptus quibus demissus desideris,
 paucissimis superstitis amissis, usq; ad Ann. 1662.
 filius Kengelberthus Matthiae Praepos. in Molo schowitz.

Taieni.

{ 18 Jan. 1634 - juramento Professorio praestito investitur 26. Jan. Ex-
 traordinaria Graec. lit. Profess. ipsi committitur demostuo Goetshen'o.

Et uti videtur S. S. Theol. Prof. Ordinar. in loco Mancelii. in qua statione quousque permanserit incertum] ter Rect. gessit, et ultimo A: 1649. itq 1650, Superintendens postea Narvensis factus

A: 1642. in Fac. Theol. locum Schomeri abitu vacuum. A: 650. 23

[abit] testimonium Acad. impetivit Factus Pastor Primarius Ecclesiae German. Narvensi. in cuius locum nominatur Mag. Nicolaus Nyropensis
 { Prof. Log. ~~Ab~~ensis Tandem Superintend. Narvensis

XVI. MICHAEL WOLLIN.

Magister filiorum Regi senatoris Laur Sparrii à Proceribus commendatur senatui Academico ut defugae Menio hist. antea Professore sufficiatur Hist. et Politices ordinarius professor, itaq unanimi consensu Patrum Acad. 15. Febr. A: 1639 eligitur [et confirmatorias obtinet interea à Regina Christina facultates] ⁽¹⁾ sed quia gradum in Philosophia non haberet, orat proceres Senatus Academ. ut Upsaliae honores Philosophicos adiret. Obtinet interea confirmatorias Wollin sed in super veniam à Regina Christina ad externos abeundi. Et vacavit ita per aliquot annos Professio quam vis aegre id ferrent Patres Academici, saepius vel de Wollino revocando vel alio substituendo cum Cancellario Scheding „agentes: qui semper illud retulere responsi speciale impetrasse „Wollinum privilegium, [hunc autem nunquam Dorpatum accessisse

„certum est] neg posse Cancellarium in ea re Regiam mutare voluntatem uti litera Senat. 2 Octobr. 1642. Hunc tamen Wollin Dorpatum nunquam [ad]esse] accessisse vel inde [certum] manifestum est, quod Dn. Sandhagen A. sequenti 1643. in Jan. Professor Historiarum creatus ~~est~~ sit.

Täiemi^{us} } ex aula Laurentii Sparrii, ubi Praeceptor filiorum ejus fuit ad Historiarum professionem vocatum et ordinatum fuisse à Tutoribus Regni A. 1639. docent Literae ejusdem L. Sparrii ad Senatum Academ. Rōpingae in Succiae datae 16 Octobr. A. 1639. qui simul Regias confirmatorias literas transmisit. Antea nominatus à Consist. Acad. d. 13. Febr. 1639. Et si conjectando quid adsequi [posset] licet in locum Frid. Menii is successerat. vacat ejus causa Professio ad Annum 1643. Quo Sandhagen Prof. Hist. constituitur. Peculiari Reg. ~~Christi~~ Christi. cum privilegio ad externos enim abiit an redierit incertum.

XVII. JOHANNES ERICI STRENGNENSIS

~~Phil.~~ phi. mag. commendatitias hie ad Senatum Acad. Paulini Episcopi Strengnensis adtulit, quas [non potui non] hie describi non ingratum [fuit frequenter] erit tum propter inscriptionum singularum ejus epistolae tum quia [ad] sollicitiam nostri inde „constare putem: Incipiunt vero literae ita: Laurentius

„Paulinus Gothus S.S. Th. et Philae Doctor, Dei gratia Episcopus
 „Strengnenfis ~~etc.~~ Et consistoriales ibidem Venerando Senatui
 „Acad. Dorpatensi salutem. Reverent. et Excell: V. V. notam
 „testatumq; facimus harum exhibitorum Dn. Johannem Erici
 „Strengnensem, qui a puero hic Strengnesii in nostro nutritus
 „collegio, ad illam eruditionem felici cursu adseendit, ut
 „facile omnium animos de se optimam spem ut conciperent,
 „sibi conciliaverit, ut et laudandam in discipulo obedi-
 „entiam praeceptoribus probaverit, in Lixoniam vestram
 „instituisse, ut studiorum suorum cursum utili peregrinationis
 „exercitio, quo bonarum rerum experientiam nactus patriae
 „subserviret usibus feliciter ampliaret. ~~etc.~~ sine ^{die} ~~data~~ quidem
 et consulo datae literae, inter Annum tamen 1632. et 1636.
 datas oportet, cum Paulinus dicto anno 1636 Upsaliam
 Archiepiscopus abiverit. Destinanti huicq; Schomero in Pro-
 fessione Mathematicum successores, primum quidam Riccius
 peregrinus, et Mag. Steinius Upsalensis; sed quia neuter
 eorum huc venire vellet Mag. Johanni Erici dantur
 suffragia Patrum 14 Maji 1641. adeundi dictam provinciam,

quam solenni ritu modoq; publice cepisset 7. Octobr. a. e.
 Demandato hoc munere ita perfunctus videtur Streng-
 nensis, ut nec [industriam et solertiam aut diligentiam et
 prompt] eruditionem nec servienti musis promptitudinem
 desideraverint studiosi discipuli, neq; fidem et officia
 mutua collegae, quamdiu amicos uti voluerint. ignea
 enim ingenii vi oportet fuisse hominem qui multis
 negotiis occupatissimus, omnibus satisfecit. Adliferunt ad
 hunc lapidem, quae fuerunt in hac societate turbulenta
 ingenia, nec sine ultimo damno suo Savonii, Crellii,
 Schelenii aliaque. publici enim [quantum constat] amans
 rectiq; tenax quin fuerit, acta denegare nequeunt, quippe
 quae docent in [valde] flagrantissimis turbis Academicis pro-
 diisse hominem in medium, et cum Rectoratum deponeret,
 pro lixa oratione differuisse de causis Decrementi Aca-
 demiae Dorpaticae. Unde manifestum hunc virum [praestan-
 tissimum] id egisse ut liberata suis malis Academia pri-
 tino suo redderetur vitori, a quo per tantillum temporis,
 quorundam pessimorum ingeniorum vitio deflexerat. Interea
 nihil non egit hic Strengnensis ut in sua professione

desset nihil; Legendo enim et disputando diligentissimum
 fuisse tot editae eruditae dissertationes tum Physicae tum
 Mathematicae ~~de~~] fidem faciunt. Novennium erat cum
 Philosophicae huic ordinariae Professioni, extraordinariam
 Juris adjiceret S. Regia Majestas literis Holmiae datis
 16 Julii A. 1650. [Interea quoque] Aliis ~~locis~~ praeterea va-
 cantibus Professionibus publice docendo intervenit, uti ab-
 sente per annum Savonio Prof. Logices, testimonio id
 Staleni Pro Cancellarii 1650. [Tum quoque] Quaesturam quoque
 diu gessit, ob quam quoque ultimo die ipsi a Virginio et
 Schelenio mota, quam magna confidentia disjecit noster.
 Interea ob praeclara in Remp. literariam merita, Nobili-
 um ordini à S. Reg. Majestate adscriptus est [noster],
 concessis insigniis et ornamentis equestri ordini, et
 novam functionem Judicis per Ingriam territorialis
 [insuper Quam consecratus] exornatus dictus est Johan-
 nes Sternstrahl. Ordinaria in Fac. Phil. Professione
 propositum ipsi fuit [resignare] abdicare, id quod
 indicavit senatus Acad. 3 Apr. A. 1654. Ceterum cum [inde]
 mox vacare coepisset [locus in facult.] demortuo Ludenio
 Juridica Professio, in ejus locum transcriptus est noster

die 16 Decembr. 1654. Remittentibus licet Schelemio et Virginio,
 ea tempestate adversariis, destinantibus illud numerus Vaxi-
 onio, cui quoque vocatorias literas procurarunt à Senatu Aca-
 demico. Lucidet heic Academiae Bellum Muscoviticum:
 Quorsum noster petierit parum constat, id vero certum:
 [aliqua] ~~compositus~~ compositis iterum rebus Adhessorem
 hunc nostrum factum Regi Dicafterii Dorpatensis et tandem
 vice Praesidem: in quo tandem exspiravit. Quae hujus viri
 erudita monumenta edita dum professor esset, eorum nume-
 rum quidem inire heic non licet — cum ad nostras manus
 pervenerint oppido pauca. Unum est laude sua non de-
 fraudandum, quo in Aristotelis librum de Anima eru-
 dite commentatus est. Quid? quod, cum totus Professorius
 ordo turpiter apud Gen. Sub. Horn qui absentis Cancellarii
 vices gerebat ex mandato Reg. Christianae, negligentiae supinae
 in docendo delatus esset, ita sese tum tuetur Johannes noster
 „16 Martij 1654. Non puto apud Perillustrem Dn. Generalem
 „nomen omnium Dnn. Professorum esse delatum neque existimo
 „Dn. Comitem in suis literis intelligere omnes Dn. Professores,
 „sed forsan unum vel alterum, qui multis annis officium

„Professorium, quoad utramque partem neglexerunt. Illi ergo
 „pro se respondeant atq; sic et speciali et proprio non
 „faciunt quid commune. Ego facile pro me respondebo,
 „et si opus fuerit non solum varia exercitia Academica
 „Disputationes 172. typis excusas ac publicè habitas, verum
 „tamen etiam sacratiss. Reg. Maj.^{ties} testimonium diligentiae
 „mann Regia confirmatum exhibebo, quod omnem designa-
 „tionem vel contestationem propriam superabit.

^{Excerptus} Inscript. Matr. nomine Johannes Crici Suderman 24 Aug. 1636.
 Commendatus à Paulino Epō adhuc Stregnenfi
 Nominatur à Conf. Aca. Prof. Math. Sup. et Physf. 17 Maji 1641
 adjecta ei Professio extraordinaria Juris 28. Aug. 1650. Propter
 insignia merita in Acad et Kemp. inter nobiles relatatus A.
 1652. dictus Stiernstrahl simulq; Iudex per Ingriam territo-
 rialis. A. 1654. Dec. 16. in locum Ludenii Profess. Juris Patrii
 renunciatus est: post ea Vice-Praefes Dicasterii Aulici Sorpa-
 tensis. Vir videtur vividi fuisse ingenii et qui contentio-
 nes nec movit, neq; sibi motas temere concessit; Per plures

annos reditus Academicos [eorum] sua inspectione moderatus est. Et ut res agendo promptus sic nec sequis in studio literarum, testantur plerag praeclara scripta et in hic Commentarius integer in Aristot. librum de anima

XVIII. JOHANNES GEORGII GEZELIUS,

Academiae hujus albo inscriptus d. 23. Nov. Anno 1638. in parrocchia Westmanniae Romfertuna pago Gezala natus Magisterii honores in Acad. Dorpat. meruit, et cum praeclaram suae eruditionis industriaeque spem omnibus adprobasset, communibus suffragiis Professorum in locum Mag. Salomonis Matthiae Professor Orientalium et Gr. Linguae constituitur Anno 1642. d. 20. Julii. Quo in munere mox apparuit, quanta ab hoc viro, expectare debuit Ecclesia et literaria res. Ita enim diligentia et candore suo juvenes sibi devinxit, ut esset nullus qui non ex ejus ore penderet. Expectavit et auditur Studium: plura ergo ad remp. jurandam literariam meditatus est docendi magister eruditus. primumque felici auspicio Grammaticam quandam Graecam contexit, quin nullum esse potest perfectius rudimentorum Graecanicorum compendium. perspicua brevitate multa et necessaria complectens. Cujus beneficio plurimi Graecè doctissimi evaserunt. Meruitque posterioribus temporibus in omnibus postmodum per Sueciam Scholis publicis instar

regulae Gr. l. haberi idq; merito, cum suo defectu aucta esset. Adornavit et eadem tempestate Lexicon quoddam N. Test. ad methodum Pastoris Nec inlaudato ausu ~~Comae~~ Comoenii Sammam Linguarum Graecis Musis aperire adgressus est, successu tamen si Normanno Critico acutissimo credendum minus secundo. Permanfit in statione, ea, qua coepit, proposito rectitudine, donec, uti [videtur] a vero non abludivit pertaeus esset motuum perpetuorum in illa Academia et morositatis Schelenii Collegae, qui Gezelium et Joh. Erici turpissime licet, innocentem ad Cancellarii vices fungentem Comitem Gabrielem Oxenstierna detulerat, quasi Rectori magnifico insubedientes, ~~se detinuer~~ seditiones inter studiosos excitarent et consilia sua Rectori subtraherent, quapropter gravissime [illi] Gezelium et Joh. Erici increpabat [Inest] memoratus Comes scriptis literis A. 1647. die 17. Julii. Abiit itaq; anno vel sequenti vel 1649. in Sueciam, pro alia haud dubie functione obtinenda. Ubi cum diutius commoraretur, ad illum scribunt Patres reliqui Academici, quibus iudicium rectius, in mense Novembr. rogantes ad sese redeat Gezelius; utq; certius suo Gezelio potirentur idem Cancellario tum constituto Benedicto Scrijthio aperiunt 1649. in „Novemb., significantes quam fuerit Gezelius pacis amantiſſimus, „quam et ejus opera multum profuerit studiosae juventuti in

Orientalibus studiis. sed frustra Gezelio illa dicebantur, qui cum vacaret in patria Westmannia Pastoratus Schedewienfis, illum ambit et obtinuit A. 1650. donec composito in Livonia Moschoviti bello Superintendens per Livoniam designaretur 1660. In quo cum esset sacro munere, [Doctoratum] summum in Theologia Doctoratus gradum Upsaliae, praemissa disputatione graduale, adiit, Anno 1661. Promotore Erico Odhelio S.S. Th. Prof. et Doctore Upsalensi.

Nota. sequentia Hboæ mihi misit D. Prof. Alanus descripta ex Personaliis uti dici solit.

Natus in Westmannia A.º Chr. 1615. in villa Gezala. Et Scholae Arosiensi traditus 1626. postea quoq. ibid. Gymnasio, donec ad Acad. Upsalensem veniret 1632. Magister creatus Dorpati 1638. Paulo post ibid. Extraord. Pr. mox Ordin. et inde Oriental. A.º 1643. et Profess. Theol. Extraord. simul. Eodem sibi iunxit Superint. Rigenfis filiam Gertrud Gutheimb. A.º 1645. addita ipsi functione Adfessoris in Super. Congregatorio Livonensi. Undecim cum dimidio annos hac ratione in Livonia primum vivit.

Cum Regina Christina A.º 1649. vellet Collegium aliquod Theologicum erigere à senatore quodam Regio huic muneri destinatus, utramq. professionem cum summis suis praeerogativis

cogebatur Dorpati relinquere, Holmiam petens. Regnam a. institutum
 mutante offerebatur ipsi omnis favor Regius et alio tunc temporis
 o vacante officio, ab Ep̄o Aboensi B. Olao Laerelio demanda-
 batur ipsi pastoratus Schedewij in Dalecarlia A. 1650. ubi simul
 rogantibus studiosis Collegia in Theologicis aperuit varia, quoties
 Comitiorum Regni negotia Holmiae eum non detinebant, quod maxime
 accidit A. 50. 54. 55. 59. 60. Ultimo hoc anno in Novembr. constitutus
 Superintendens Gen. Livon. Proclanc. Dorpat. et Prof. sup. Confist. postq̄
 habita prius Upsal. Disput. de peccato titulum Doctoris consecutus
 fuisset promotore Torico Odehlio Niagam accedens Pastor simul
 constitutus Eccles. Suec. A. 1662. Varias accepit Holmiae, quo haec
 de ~~causa~~ ^{cau} ^{se} (c) tulerat Regias ordinantias de Restauratione Ecclesiae
 in Livonia. A. 1664. Ep̄isc. Aboensis factus. Bis inter eos nominatus
 qui Archi Ep̄isc. Ups. Candidati A. 1690. in Janu. Aboae obiit.

+ *zianus* { Lexicon quoq̄ in N. T. Graecae Latine Comoenii quoq̄ Januam
 ling. Graecae transtulit. Pertinet videtur dissidiorum quae inter
 Germanos Professores semper erant et motuum turbarum
 Schelenii praesertim et Crellii aliam stationem tranquillioram
 quaesisse videtur [Holmiam] Sueciam itaq̄ abiit 1649, ubi eum
 diutius moraretur ferunt Profess. ad Cancellarium. in Nov. rogantes curet
 ut redeat Bezelius, cum fuerit pacis amantissimus, tum quia eius

opera multum profuit studiosae juventuti in Orientalibus: (ei 1650. in
 Octobr. succedit M. Hoffsternus:) Videtur Pastor tum factus in Schedewij
 Westm. donec Superintendus Livoniae constitueretur hinc Episcopus
 Aboenfis constitueretur post inruptionem Muscoviticam quae erat
 anno 1656 et 57.

XIX. ANDRAS SANDHEAÖEN.

Nonthausa-Thuringus inscriptus Matriculae Acad. Dorpat. 18 Janu.
 1638. Rector primum Scholae Dorpatensis, successus M. Petro ~~Fand~~
 Turdino, qui annum integrum scholae post obitum Poetschenii prae-
 fuit; secretarius inde Academiae constitutus [in] loco D. Warneken.
 demum d. 24. Januarii 1643. Professor Hist. et Polit. renunciatus
 12 Aprilis introductus. Post biennium [5 fe Julii] resignat se ab officio
 15. Julii 1645. Revaliam evocatus ut Ecclesiastes ibi esset futurus.
 Uti acta docent publica, virum sui muneris diligentem et accuratum
 fuisse constat, et pacis studiosissimum, cui reliqui tamen in fac.
 Philos. collegae controversiam moverunt an Decanus esse posset,
 cum gradum Magisterii in Academia non nec cepit, nec capere
 voluerit. quare illum excluderunt à Decanatu collegae, sed
 restitutus à Philippo Scheding eo tempore Cancellarii. Cujus
 hoc ad Reet. Magnif. mandatum fuit, ut sub poena ducentorum
 imperialium, intra diem octavarum in Facultatem Philosoph.
 nostram reciperent, et remoto illo Decano, quem ipsi contra

leges et constituta Academicas praetulerunt, constituerent; nisi
 fecerint, Magnif. Dn. Rectori esse executionem demandatam.
 Hoc mandatum, ~~frustra~~ quod S. Julii noster ~~mihi~~ insinuavit,
 „dicit se quidem urgere posse. Verumtamen ut viderent Collegae,
 „ait, et [univerfus] venerandus senatus [Acad] me non perinde
 „aliorum incommoda et offensionem, quam legitimam famae ac dig-
 „nitatis officii defensionem quaesivisse, praesertim cum amici non
 „nulli, quorum auctoritati plurimum tribuo, fideliter mihi sua-
 „serint, ut bona potius cum gratia Ann. Collegarum hinc discederem,
 „quam unius aut alterius in me odium derivarem; ipsa etiam
 „sancti officii, ad quod diebus abhinc aliquot Revaliam vocatus
 „sum, ratio a vindicta cupiditate vel maxime abhorreat, tum
 „ut eo citius ac maturius Ecclesiae meum adventum aride ex-
 „spectant, desiderium impleant; mitiorem ingressus viam, sola
 „ac nuda hujus mandati insinuatione adquiescam, [et quae
 „sequentur] et quidquid injuriae ac damni haecenus in me redun-
 „davit, aequo animo feram. Abiit ita Revaliam Sandhagius, et
 in annum 1653. ille vacuus mansit locus.

Sciendus { Rector primum Scholae Dorpatensis successit Goetfchenio, inde se-
 cretarius Academiae factus loco Warnerken, demum d. 24. Janua:
 1643. Profess. Hist. et Polit. introducitur 12. April. e. o. post

biennium [men Aug] 5 Julii A. 1645. resignat se ab officio Revaliam evocatus ut ibi Ecclesiastes esset.

{interea Revaliam vocatus Professorum evitavit contentiones.

XX. JOACHIMUS SCHELENIUS,

Neo-Treptoâ-Pomeranus, Mag. Phil. Vacavit aliquandiu post Warnere infer. mathem. Professio, cui quendam Beringium deerevere Patres Academici successorem. Ceterum cum nec is adesset nec alius copiam sui faceret qui idoneus muneris, literas Regiomontum mittunt Dorpatenses [ut] vellent Prof. fac. Ph. cum Mathematica studia illic maximopere excolerentur, [ut] Academiae [Dorpatensi] Embecanae ~~mittere~~ juvenem Geometricae, Arithmeticae et ingeniari et militari peritum et practicum mittere. [Obtulit ergo] Dorpati 26 Sept. 1640. Otulit ergo se Schelenius liquidem Pomerania tum Caesareanorum copiis et inruptionibus devastata esset, [cum ceteroquin] et propterea Rigam adire cogeretur ut puerorum informationem susceperet, uti docent Dr. Ponichenii math. apud Regiam Profess. ad Dolmannum Ecclesiastem et Suspect Scholae Rigensem d. 31 Maji. 1641. Accessit Rigam, informationem suscepit, Professionem quoque suscepit, neque tamen per varias artes Dorpatum ante annum 1644. et mensem Januarii venit cujus mensis die 22, juramento deposito introducitur: suspensum sine dubio virum temerat

partim spes de Profess. mathematica apud Erfurdenses, partim
 propriarum facultatum penuria: timere enim se scribit Consiſt.^o
 Acad.^o Dorpat. Rigã 22. Febr. 1643. ne ſuſcepti muneris ſplendor
obſcurior reddatur ornatu inconuenienti. Interim Mathematicis ſtudiis
 egregie ſubactus fuit, et propterea celebri Regionontano Mathe-
 matico Linemanno imprimis charus, unde de Scheleui eruditione
 bene conſiciendum putat Sandhagen literis ad Conſt. Rigã ſcriptis
 Academ. idib. ſept. 1643. Ubi ſimul hoc caractere noſtrum deſcribit,
 „de eius eruditione quantum ad hanc profeſſionem non ambigo,
 „quamquam non eſt homo multi ~~ſermonis~~ ſermonis aut pompæ, et
 „quod noſtri ſolent dicere niſtjz inb' a'ng'z. Poſtquam vero Scheleuius
 eruditione et aliis præſidiis præfertim instrumentorum mathe-
 maticorum copia instructus probe eſſet, Dorpatum accedens Euclidis
 primum exponere coepit Geometriam, et ſequenti anno Geodæſiam;
 „ea induſtria eaq; diligentia ut ne taedi quid aut moleſtiae ad
 „Auditores redundaret ex probatiſſimis auctoribus præcepta Geo-
 „dætica et exempla brevia, facilia ac utilia extraheret ipſe
 „met, et ne tempus dictando publicè tereretur domi deſcribenda
 „tradidit. Tum et Tabulas Sinuum etjz una cum instrumentis neceſ-
 „ſariis ſuppeditauit, et Schemata ſemper propria manu in ſcheda
 „delineata ad incitandum tradidit, [nullo alio fine quam] ut ſic Mathe-

„matica studia pro virili promoveret: uti ipsemet in Protestatione sua docet ad senatum Academ. cum auditores non inveniret. Ceterum non diu erat, cum magno studio plerazq. juventus in illud studii genus incumberet, cum excitare se videret et diligentiam et peritiam sui Magistri. Omnes itaq. Matheseos inferiori partes brevi pervagatus est: Et quae publicè docuerat typis divulgavit, ut Arithmetica, fortificatoriam modernam preceptis comprehensam et schematicis illustratam, Circulum proportionalem, idque genus alia erudita scripta in usum juventutis publici juris fecit; adeq. inter illos Dorpati erat qui scripta et publica adfuitate de Rep. literaria et studiosa juventute optime merebantur. Dolendum tamen quod praestanti literis viro, mitius temperatusq. non fuerit ingenium; Quipe qui omnes Collegas, amicos, auditores et universam societatem ad contentiones, lites et dissensiones, levissima saepius de causa provocavit. Qui nullius dissimulare injurias novit, sed stricto jure semper vindicandas, docuitq. suo exemplo verum esse illud Salomonium ne [his] velis justus nimium esse mihi: Unde optimis et [honestis] praestantissimis Collegarum non pepercit quin gravissime illos de re nauci ad Cancellarium deferret. Docentq. publica acta, non fuisse alium commotiorem, aut minutissima quaeq. secantem magis, quicq. tum cum Rector esset magnif. magna

praecipitantia et inadvertentia publicas partim tractavit partim adgressus
 est res, unde Ludenius vir prudens et modestus iudicavit exinde ruinam
totius Academiae fecuturam 5. Febr. 1647. eandem repetit cantilenam
 idem Ludenius. Avertat Deus ne vel totem nostram Universitatem per-
fundet. Quia huic viro propositum [fuisse] fuerit Professores Germanos
 et Suecos dissipare et ~~in~~ inter utrosq; odia et dissensiones spargere,
 [unde] parum abest quin ad credendum inducar quandoquidem in
 quibusdam consultationibus dum Rector esset, clam convocari Ger-
 manos fecit et pteriri per contentum Suecos, unde quum plurimum
 turbarum et motuum: aegrè enim id ferentes Sueci Joh. Erici et Ge-
 zelius penitus sese à publicis congressibus subdulerunt, [unde]
 quare iterum in illos, querelis suis Cancellarii concitavit indi-
 gnationem et objurgationes vehementissimas. Nilq; non egit
 per omne illud tempus quo Professor erat, ut frequentissimis
 allisionibus nunc huc illic, [sicut] quemadmodum animi turbati
 impetus ferebat [surrender] in omnes inveniendos molestus et acerbus plerisq;
 esset. Et non raro suis inventis perlepidus. Accidit, cum in
 Novemb. 1654. Rector Magnificus esset, ut [simul] nuptias eo tempore
 ipse celebraturus esset: Sceptra itaq; Academica sibi praeferenda
 in illa Nuptiali festivitate voluit ne quid ad dignitatem muneris
 deesset: haec enim ratione ductus utri verba ipsius habent: si in fe-

„putura Rectoris defuncti solemnia quodam ~~prosefer~~ sunt adhibenda
 „in honorem ejusdem, forsam eodem jure vel rectius idem fiet in
 „festivitate nuptiarum Rectoris vivi. Decevisse enim paulo ante ea
 constat senatum Academ. ut si contingerit Rectorem Magnif.
 mori, sceptrum funeri praeferenda essent more apud Lipsienses aliasq
 Academias Germanorum recepto; sed irritus hic conatus Schelenii
 fuit et magnis excidit ausis. plurimis adfessoribus, uti ex collectis
 scripto suffragiis constat, miserrime ejus partim ambitionem partim
 vanitatem et imprudentiam [includentibus] exagitantibus. Ad ultimam
 Dorpati cladem in loco mansit, Revaliamq se cum reliquis, cum
~~librum eq~~ emitterentur, petit: ubi, cum quibusdam aliis residual
 juventuti Academiae, quae Revaliae substitit per aliquot annos
 intersiebat, et cum adhuc speciem societatis ejusdem Academiae
 retinerent qui aderant, novitios admitterent et id genus Decanum
 fere perpetuo hunc Schelenium fuisse deprehendo usq ad annum
 1665. d. 24. Aprilis. [§ quo penitus post quem diem nullum albo
 studiosorum adscriptum deprehendimus] Revaliae illum [aliquo
 semper ra] ad ultima sua mansisse, viduamq ejus illic substiti-
 tisse ad An^m 1688.

Opera & rudita à Schelenio edita sunt.

Circulus Proportionalis, ejusq descriptio

Arithmetica
 Fortificatoria
 Geometria et
 Geodæfia Hæc Hæc Perisonea Erot. (!)

Sciendus { ~~hæc~~ ~~Fræptoa~~ ~~Pomeranus~~ Regiomonto hæc accersitus, æ longist.
 Acad. Sorpatensis quod per Prof. Salam. Matthial fac. Phil. Regio-
 montam rogaret id A° 1640. 26 septembri ut sibi peritum juvenem
 rerum mathematic. hæc mitteret præsertim qui ~~in~~ ~~proximè~~
 Mathemat. calleret ut fortificatorias et id genus. et A. 1644
 d. 22. Jan. deposito juramento Professionem adiit: quam cum ag-
 gressus Provinciam multa videt industria suam Spartam
 exponavisse et literis variis editis. Inter ea Circinus est
 Proportionalis. Et Mathesin fere integram doctissimis suis
 lucubracionibus suis exposuit: Maximamq; fere partem
 typis edidit: ~~[Cetera]~~ in disciplina servanda publica uti
~~[Ad]~~ severior sic in Collegas eloquante commotior,
 Geniumq; ~~in~~ æstuantivorem sub hoc frigidiore coelo vix
 temperare potuisse videtur. Interim recti constans tenax
 justus fuisse ubiq; videt. Et qui res plures tractare operose
 studuit, suam industriam non requiri sustinens cum res
 agenda essent, at potius res movere semper paratus. Diligens

pariter et assiduum homo non multi sermonis aut pompae.
 Rectoratum cum gereret plura et precipitantia egit:
 Vnde Lubenius ~~vidit~~ ^{vidit} ruinam totius Academiae. Contigit ut
 dum Rector esset 1654. simul nuptias celebraret. Et in his
 voluit sibi praeferi sceptrum Academicum.

A^o 1642. cum Beringius vocatus non venisset, accessit, ~~quod~~ ^{quod} vis vocaretur
 simul Professor ~~in~~ Erfurdensis. Celebri Mathem. Linemanno
 Regiomontano percharus. [Rigae aliquo A^o] Privatius per privata
 collegia iuvandi juvent. animo Dorpatum ire constituit. Rigae
~~aliquandiu~~ aliquandiu haesit: Et illuc cum esset Profess. Mat.
 1643 vocatus est. Civi Rigenfi (!) operam addidit p^o annum R.

{ tandem Rigae mansit pp paupertatem
 Pamkenius

XXI. SEBASTIANUS WIRDIG.

Phil. et Med. Doctor Rostochio vocatur ad Professionem
 Medicam cum abitu Dn. Belovii ~~vacuam~~ per triennium in-
 tegrum vacasset, die 25 Aprilis A^o 1646. cum antea ad plures
 alias Doctores Medic. vocatorial abissent literae sed frustra.
 Accepit conditionem Sebastianus Wirdig, qui quia ~~seno literas~~
 Rostochio abisset cum literae senatus Acad. Dorp. accessissent,
 neq^{ue} eo anno Dorpatum pervenit. In Dabiam quia excurrisset.

„uti docent literae ejus quae sic habent. Latui per hiemem
 „in Danica, quo à nonnullis bonis viris propter saevientem
 „quamdam febrem epidemicam vocatus, propter inclementissi-
 „mum autem frigus et densissimam glaciem Rostochio nihil
 „literarum potui haecenus frui. Adeptis igitur ad iter capes-
 „sendum requisitis quamprimum me Teneri accingam vosq[ue]
 „coram amicè salutabo: Dedit Literas Naxehoniae in
 „Danorum Lalandia 31. Martij 1646. nec tamen ante 1648.
 annum in concessu Professorum comparuisse [eum] comperi
 et quidem mense Januarii Sebastianum Wirdigum. Quo
 successu Medicae studia [eius] proreperit parum quidem
 compertum est, virum tamen eruditissimum et Practicum
 excellentissimum fuisse non est dubium. Testantur prius
 exercitationes variae ab eo Medicae editae, in quibus
 memini me vidisse et legisse de Spiritu animali quandam,
 ad recentiore Philosophiam prorsus adcommo-datam: unde
 mihi suspicio Carthejanis illum addictum fuisse principis;
 Quorum post superatum ~~Dorsat~~ à Moschis Dorsatum
 excesserit, palantes ne fecutus fuerit Revoliam Musas an
 aliorum tenderit in obscuro est. Celebris est quoq[ue] inter
 ejus Opera liber de Medicina Spirituum Rostochium

postea rediit ubi Professor Medic. vixit A. 1688.

Laureatus

{ Ph. et Med. Doctor Rostochio vocatus ad Prof. Med A. 1646. 25
Aprilis in locum Meloria. Sed interea dum vocatoriae Rof-
tochium pervenerant in Daniam vocatus erat pp febrem
quantam Epidemiam: diu, Tag in Dania et Lalandia
{ morasit donec A. 1647. adesset.

XXII JOACHIMUS CAROLUS

Rugia - Pomeranus Ph. Mag. durante Schelenio Regiomonto vocatur
ut Profess. Hist. et Polit. susciperet A. 1646. 28 Aug. Accedit
sequenti anno in locum et inaugurali oratione introducitur
in Novembri Anni 1647. Vir non [eruditus] indoctus Aristotelis
amator magnus, qui [Aristotelis] ejus Philosophi scripta tanta
assiduitate legerat ut integras paginas ordine [Phi-
logophi] ex textu Graeco recitare potuerit. Sed [praeterea]
inquieta profus et turbulenti ingenii homo, Schelenio per
omnia simul, ejusq parastates, qui quoq levissima qua-
cunq de causa querelas ad Cancell. et Vice-Can. deferret.
plerimas vel eum singulis vel omnibus exercuit iniurias
Collegis, Suecis praecipue: Quare nec a suis amatus
multum. [Ultimo contentiones ipsi excitavit Disput. quaedam
Politica] id quod declarat totus senatus Acad. literis ad

D. D. Klingium Proloc. Academ. 31. Martij A. 1650. his
 „verbis. Dn. M. Crellius, qui toto Professionis suae tempore
 „sedulam turbis eiendis navavit operam.... quando non
 „ad nutum ejus fertur sententia denegatam sibi justitiam
 „vociferatur, in aliis ad Cancellarium 3 Non. Maji 1650.
 Crellio Schelenium jungunt. Ultimo controversiam ipsi ex-
 citavit Joh. Erici Super. dissertationem quaedam Politicam,
 cujus declarationem in Consistorio exhibere jussus 21.
 Nov. 1651. Unde non parum exacerbatuſ eſt vestiſtio unus
 resignat. Ceterum cum senatus Acad. in ejus locum ad
 „alium mox eligendum properaret; injuriam sibi fieri
 „[dixit] Crellius clamavit, dicendo se non pure resignasse,
 „sed resignationem intimasse. Nominat nihilo fecius senatus
 Academ. in locum ejus 13. Dec. 1651. Olavum Wexionium. abijt
 inde Holmiam Crellius multa de Consistorio questus, an locum
 invenerint querelae vix crediderim. Anno tandem 1654.
 20. Febr. Testimonium Academiae Confist. expetit, et ho-
 nestum ipsi dandum decernit Senatus. Hunc credo per
 quadriennium istud plus mali exemplo docuisse quam
 literas bonas profitendo boni. Ejus sub praesidio aliquot

probiere • Disputationes

causibus

{ Angia Pomeranus. Regionem vocatur ut Profess. Hist. et Poli. suscepit 1646. 28 Aug. curante Scheleuro ad finem Septembr. Vir videtur inquieti et turbulenti ingenii qui ~~non~~ levissima quaecumq; de causa querelas nunc ad Paol. nunc ad Cancell. detulit, parum videtur amatus à suis: plurimas inimicitias exercuit cum Collegio Suecis praecipue et tandem cum toto Senatu.

{ ~~Holmiam demum abiit et Vepator~~ }

XXIII ERICUS HOLSTENIUS

Westmannia Suecus, matriculae Studij, insertus d. 8. Octobr. A^o 1644. Dorpatis inde cum sedulo et laudabiliter operatus fuisse Magisterii abiit ad Ambecam gradus. Professoribus ille in Regiae vocacionem et confirmationem Christianae Reginae obtinet, ut Perzelio in Orient et Gr. L. Professione succederet procurante hoc sine dubio, Mag. Johanne Brici, qui circa illud tempus Holmiae erat, et cui postmodum affinitate jungetur Holstenius. Memorabile est Academicis Senatus decretum cum [insuperato Professor factus] Holstenius, ~~Et~~ voluit [vocato] Regias literas offerret: d. 26. Octobr. 1650. Concludunt Professores esse admitendum quamvis non sit

Nominatus, electus aut praesentatus. Quasi vero iuramentum inde praestitit Holstenius 11. Nov. et 12. seq. inaugurali oratione introducitur ut acta docent. Cruditum, fidelem et diligentem fuisse illum Praeceptorem constat, quig ~~ta~~ contentiones et liticulas ~~abstin~~ fugerit: Poetas et alios auctores Graecos publicè exposuit, et in Hebraicis suis non defuit. Dorpato à Moschis occupato in Sueciam rediit et Pastor Ecclesiae Hufsebj in Westmannia constitutus est, ubi consenuit et mortuus est.

XXIV. PETRUS LIDENIUS

Ph. Mag. Revaliae primum Scholae S. Cathedralis Aesopolitanae Rector. [qui Germanus ne an] Suecus [querit investigare potes non fui] in locum officio suo moti Saxonii communi consensu eligitur Log. et Ethices Profess. 4. Januario 1657. quomvis à Facult. Philof. eum illo nominaretz Kovicus Serbeekius.

Et vocanti senatui Academ. consensum suum testatz Lidenius
 „litteris Revaliã scriptis 18. Janu. 1657. Quia hoc vestrum de
 „me consultum non sine summi Praesidii Jehovah moderamine
 „factum rear, praeclarag ista exercitia Academica umbratilibus
 „higee scholasticis laboribus merito praeferam, meq per

„Spiritus Sancti [gratiam] auxilium professioni isti ut ut arduae
 „non plane imparem fore sperem, honorificae vestrae vocat. uni
 „lubentissime parere stat sententia. Illucescat saltem mihi dies
 „ille desideratissimus, qui mihi hoc vocat.ionis meae negotium,
 „indiquoz absolutum et ratificatum esse intinet. Professor
 hic constituitz ad Kal. Maj. A. 1657. et introducitur eodem
 anno; de loco vero inter Professores, cum diutius fere in
 officio fuerit movet Scheleuo, Crellii et Holstenio, [quae] Sche-
 leuo forte se cedere velle pronunciat 2. Octobr. 1657. Quae
 res ad ProCancell. Dn. [Stalenum] Klingium delata est cum
 in Consistorio decidi nequiverit: [quo] eius arbitrio, uti fit,
 causa potioris deterior iudicata, 14. Octobr. Eiusdem anni.

[Lth] hic scriptis inclauerit [incertum], aliquas publicas
 dissertationes suo praesidio moderatus est. Item [Ret].

Oratio Panegyrica in qua examinatuz quinta pars regionum
 Reichardi, a Petro Saenonis Lidenio Phil. M. Scholae Reval.
 Rect. et Consistorii Regii Adf. Ordin.

taiendus { Constituitz Lidenius [2 Octobr] Kal. Maj. A. 1657. et introducitur
 [Kal. Maj.] 2 Octobr. eodem. Anno. de loco inter Professores contro-
 versiam movet, Scheleuo, Crellio et Holstenio, quae decisioni
 { ProCancellarii Klingii committitur, unde ultimum occupat Lidenius.

XXV. GABRIEL ELVERING

Revaliensis. Matriculae Acad. Dorpat. inscriptus 4. febr. 1641. Theologicam is Professionem, abitu Mag. Salomoni Matthiae diu vacuam et Mag. Nicolao Nykopenfi Log. apud Aboens. Profess. destinatam (: quem Nykopensem puto Virginium quoq̄ ο τὰ πρῶτα
 „Theologus, judicavit tum ob eruditiois Theologicae excellentiam,
 „qua ~~innumeros~~ ^{innumeros} alios inscripto intervallo post se reliquit, [ire
 „praefereendum?] tum ob vitae probitatem quam omnibus
 „in Dorpat. Acad. prolatam debet, cuiusq̄ praefereendum d.
 „28. Decemb. 1650. :) obtinet A. 1653. 7. Junii, Studii et commendatione Pl. Rev. Dn. Procl. Zachariae Klingii. Quae ~~hujus~~ huic
 [viro] Elveringio aut sollicitia ingenii aut in Theologicis peritia fuerit, parum quidem posteris constare potest ex
 iis quae ad Academiam peracta sunt ob incipientem
 interruptionem Moschoviticam dogmatum autem non solum
 peritia praeclarum fuisse sed Ecclesiasticarum quoq̄
 Antiquitatum instructum fuisse, Publicae lectiones indicant.
 Revaliam ille cum reliquis sive obiit sive ante-
 verterat ante expugnationem Dorpatensem. Atq̄ cum colligeretur per aliquod tempus Academicae quaedam Societatis
 imago, non Praeceptorem modo egit sed et Professore
 publicum, Quamvis ab A. 663 Revaliensis Ecclesiae Super-

intendens creatus fuisse. In quo munere quamdiu superfuerit, quidne egerit, ulterius inquirendum est, cum spes sit tam praestantem ingenio virum, publico plurimum profuisse. Incidit tandem in controversiam, Revaliae dum Superintendens esset cum quodam Pastore Breier de peccato infantum actuali, quae reciproce diu agitata fuit, donec morte sopiretur, cuius quidam Theringius succederet.

NB: Natus est hic Kelfering Revaliensis A. 1625. d. 21. Decemb. Patre Notatissimo Viro Johanne Kelfering Haereditario ⁱⁿ (Tula, Status Esthonicus) Secretario. Matre Anna Kerbold (!) Nobilissimi Viri Johannis Kerbold (!) Haereditarii in Tokman (!) filia. Professionem Dorpatensem obtinet 1652 et post biennium munus Bibliothecae Exsul Revaliam venit A. 1656. ubi A. 1658. Pastor ad d. Olai factus et paulo post Superintendens Ministerii Urbici, decessit A. 1670. d. 18. Julii

taicibus

{ et Professionem cepisset A. 1653. 7. Junii. simul quoque Ludensio in
{ Praefectum Bibliothecae ^(na!) successor datus.

XXVI. OLAVUS WEXLONIUS.

Aboo ubi et gener Ruprexi Aphilli Petraci factus in locum Crellii Professor Hist. et Polit. surrogatur, spartamque sibi commissam cepisset 21. Julii A. 1653. Et quia singularem omnibus et eruditionem et diligentiam adprobaerat, extraordinaria quoque ei eloquentiae committitur Professio sequenti anno 1654. Tunc quoque ~~ei~~ eloquentiae demortuo Ludensio,

vobis plurimum plurimum Juris ordinariae professioni destinatus est.
 Huic imperat senatus Academiae 16 Decemb. A.º 1654. ut Annales Aca-
 demiae Dorpatensis consignaret, infelici sane praesagio cum ultimis
 sane fuis immineret. Hoc a. ab Wexionio praestitutum fuisse tanto minus
 credimus, quanto ocius dissipata Academica illa societas. Optandum
 tamen ut à tam praeclaro ingenio, quod tot aliis egregiis et
 eruditis scriptis posteritatis meruit commendationem et laudem id
 praestitisset, et [in] tantae rerum nos non hodie circumfunderet
 [caligo] tenebrae. ~~Et hinc diligisset~~ Wexionium hinc discedentem am-
 plexam ab ea ejusq. eruditionis, virtutisq. fructum diu persequitur.

XXVII. GEORGIUS PÆUSSIUS

Nevadica oriundus, recepit hunc Dorpat. Acad. 11 Julii adhuc puerum
 d. 11 Julii 1638. circa ultima Academiae Physices et Logisticae
 Professor constitutus. ~~In deliberationem autem venit apud senatum
 Academicum, Wexionio loco Mag. Joh. Erici Strängneusis die 16
 Decembr. A.º 1654. hic, quia Theologicae aliquandiu parcius
 tractata fuissent studia, Theologiae extraordinarius Professor
 à Christina Regina constitutus. In deliberationem autem
 venit apud senatum Academicum, Wexionio curatus illam
 rem discutiente, an tuto praessio hic concedendus in Fac.
 Theol. locus cum erroribus Calixti deditum esse eum suspicio~~

effet. Itaq̄ primo non admittendum putabant Patres Academici ut
 Theol. [Professor] vel extra ordinem Professor effet: Adeo purae
 Evangelicae religionis eos homines cum tangebatur: quid si
 Bohemistam Poietistam aut Fanaticum deprehendissent
 Praeffium? Hunc tandem quamvis Regia auctoritate munitum,
 ea conditione admittendum [putabant] decernerent, ut à facult.
 Theol. examinaretur et schisma abjuraret. Is itaq̄ 3. Febr.
 Anno 1655. data Reet. Magnif. et toti Senatui Academicis
 dextra promittit se pro virili veram et orthodoxam reli-
 gionem promoturum, neq̄ sive se in quibus Calixtus crea-
 verit. Heic v. anguis in herba. Darpatum cum vinceret
 Revoliam repetit, et cum reliqui pestem fugissent re-
 mansit cum trahitis sibi insignis Academicis à D. Andrea
 Virginio: A quo tempore partim Decanus partim Pro-
 Rector fuit in umbratione illa societate Academica, donec
 superintendens per Livoniam constitueret Gezelio nisi
 fallor [sic] Ab eam absentis successor datus, simulq̄ Pro-Con-
 cellarius Academ. Darpat. futurus et Theol. Prof. honorarius
 in restauratione societatis Darpatensis A. 1668.

tainendus { Revol. inscript. Matr. 11 Julii A. 1638. puer q̄ stipulatus

Hic fugientibus reliquis Profess. ex Dorpato propter pestem mansit
in loco. Theol. doctorem se dicit A. 1661. in Majo. Postea Superin-
tendens per Livoniam constituitur

XXVIII EDMUNDUS LIDONIUS.

Smolantia Suecus, hujus Acad. a d. 29. Sept. 1644 Alumnus.
Philosophiae ille adjunctus aliquando fuit [inde Extraordi]
cum Magisterii gradum merisset. Cum aliquando vacua
[esset] fuisset Orat. et Praef. Professio. Extraordinarius primo
non Ordinarius Praefatus Professor d. 17 Sept. 1654. con-
stituitur. Quorum post ^{et} ~~in~~ Dorpato ~~evanuerit~~,
nullum vestigium est.

^{hujusmodi} {1644. 29 Sept. Matr. inscriptus. Phil. Adjunctus aliquando
inde Extraordin. Praefatus Profess. Tandem ordinarius
vocatus 17. Septemb. A. 1654. quamvis ab 12. Jan. publice
{Docuisset.

XXIX. PETRUS SIMONIUS LOFGREEN

Ostro gothia Suecus Matræ studioforum inscriptus 7 Martij
1654. Eloquentiae Professionem quia detrectabat Mag.
Enewaldus Suevonicus capessere jubet per literas vacatorias

d. 17. Sept. 1657. Inguente mox Muscovitico bello, Musis
 Dorpatensibus exulibus factis, neq[ue] [ab] ullius patrocinio
 receptis, nisi documento parum sese ante ea diligentia
 et virtute comendasse, in Patriam sese recepit, Lectio-
 rumq[ue] primo Eloquentiae in Gymnasio Lincopiensi
 suscepit, et interjecto aliquo tempore Theologiae.
 Quo munere laudatissime defunctus, Praepositus demum
 Cathedralis Dioecesis Lincopiensis evasit, in quo mu-
 nere consenuit vicemq[ue] supremum obiit.

tenendus { Sed ingruente bello Muscovitico in patriam sese recepit
 Lect. Elog. in Lincopiensi Gyn. constitutus primum inde
 Theologus et tandem Praepositus Cathedralis Dioecesis
 { Ostrogothanae.

Märkused.

[---] tekstis on maha tõmmatud.

(: - - -) autor on ise sulgudesse aritanud.

--- maha tõmmatud kohad, mis midagi uut ei anna ja üldse tähtsust ei ole.

Ühe jõelega on alla kriipsutatud kohad, mis äranärijutamisel juure lisatud, enamasti lähenduste juures; näituseks „autem“, kirjutatud on arvult „a“; juris consultus, kirjutatud on iset.

Kohad, mis juba autoril olid alla kriipsutatud, on kahe jõelega kriipsutatud.

(!) on pandud sõnade taha, mis kahtlaselt laekuvad.

Suurema jao professorite elulugude juures on täiendused olemas, sest autor on need pärast veel lühidalt käsitanud; juure on lisatud ainult lauseid, mis midagi uut sisaldavad. Täienduse esimesel ja viimasele reele ees seersab {.

Autor on ka teinud ajaluga veel kord lühidalt käsitanud, selles on ka mõned uued andmed

olemas, need on määrustena järele
erastud.

Alguist on autor mitu korda ümber-
kirjutatud, kõige täielikum neist on
järel erastud.